

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

ШОСТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №26

Стенограма пленарного засідання

1 грудня 2021 року

Київ 2021

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ІХ СКЛИКАННЯ

ШОСТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №26

Стенограма пленарного засідання

1 грудня 2021 року

Редакційне управління
Головного управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання двадцять шосте
(Середа, 1 грудня 2021 року)

Звернення Президента України з посланням до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України	...6
Вручення державних нагород України з нагоди 30-ї річниці всеукраїнського референдуму про незалежність України	...15
Заява фракцій «Європейська солідарність» та «Голос»	...18
Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції народних депутатів України	...19
Заява фракції політичної партії «Слуга народу» та депутатської групи «Партія «За майбутнє»	...29
Прийняття постанов:	
«Про присудження щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти»	...31
«Про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2020 рік»	...36
«Про присудження щорічної Премії Верховної Ради України найкращим учасникам зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, за 2021 рік»	...42
Прийняття у першому читанні за основу із скороченням наполовину строків підготовки до другого читання проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав та свобод внутрішньо переміщених осіб»	...47

Прийняття у першому читанні за основу проекту Закону
«Про внесення зміни до статті 7 Закону України
«Про передачу об’єктів права державної та комунальної
власності» щодо передачі цілісних майнових комплексів
державних пожежно-рятувальних підрозділів (частин)
та іншого майна Оперативно-рятувальної служби
цивільного захисту» ...52

Прийняття постанов:

«Про призначення позачергових виборів Добропільського
міського голови Покровського району Донецької області» ...59

«Про призначення позачергових виборів Успенівського
сільського голови Білгород-Дністровського району
Одеської області» ...62

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ДВАДЦЯТЬ ШОСТЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
1 грудня 2021 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні народні депутати та гості Верховної Ради України! Шановні народні депутати, прошу вас підготуватися до електронної реєстрації. Нагадую, після початку реєстрації необхідно, утримуючи сенсорну кнопку, натиснути на зелену кнопку «За» та утримувати її до кінця реєстрації, тобто до появи результатів на табло.

Шановні народні депутати, ви готові до реєстрації? Прошу народних депутатів реєструватися.

У сесійному залі зареєструвалися 250 народних депутатів України.

Шановні народні депутати та гості Верховної Ради України, 30 років тому, 1 грудня 1991 року, відбулася визначна історична подія – всеукраїнський референдум про незалежність України і початок новітньої історії суверенної та незалежної України. У референдумі взяли участь майже 32 мільйони виборців, і понад 90 відсотків з них на запитання, чи підтверджуєте ви Акт проголошення незалежності України, відповіли: так, підтверджуємо.

Шановні колеги, дозвольте привітати вас з цим святом (*Оплески*).

Шановні колеги, я оголошую відкритим пленарне засідання Верховної Ради України.

Шановні народні депутати та гості Верховної Ради України! Запрошую до зали засідань Верховної Ради України Президента України Володимира Олександровича Зеленського. Прошу привітати (*Оплески*).

Шановні народні депутати та гості Верховної Ради України, у засіданні Верховної Ради беруть участь: Прем'єр-міністр України Денис Анатолійович Шмигаль та члени Кабінету Міністрів України, керівники центральних органів виконавчої влади, керівники судової гілки влади, судді Конституційного Суду України, присутні посадові особи, яких Верховна Рада України обирає, призначає і надає згоду на призначення на посаду, інші вищі посадові особи державної влади, голови обласних рад, представники засобів масової інформації, глави дипломатичних представництв іноземних держав та керівники представництв міжнародних організацій, акредитованих в Україні. Колеги, вперше Верховною Радою України запрошені на пленарне засідання представники громадськості, серед яких рідні загиблих захисників України (*Оплески*).

Шановні народні депутати і гості Верховної Ради України, я прошу вшанувати хвилиною мовчання пам'ять героїв, які загинули в боротьбі за свободу, незалежність та територіальну цілісність нашої Батьківщини.

(Хвилина мовчання).

Дякую. Прошу сідати.

Шановні народні депутати та гості Верховної Ради України, Верховна Рада відповідно до пункту 8 частини першої статті 85 Конституції України заслуховує послання Президента України про внутрішнє і зовнішнє становище України. Сьогодні відповідно до пункту 2 частини першої статті 106 Конституції України Президент України звертається з посланням до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України.

Шановні народні депутати, для проголошення послання до Верховної Ради України на трибуну запрошується Президент України Володимир Олександрович Зеленський *(Оплески)*.

ЗЕЛЕНСЬКИЙ В.О., Президент України. Дуже дякую.

Шановні громадяни України! Дорогий український народ! Шановні присутні! Сідайте, будь ласка *(Оплески)*. Дуже дякую.

Шановний пане Голово, шановні присутні! Рік тому я починав своє послання словами про те, що його формат варто змінити і, крім народних депутатів, звітувати безпосередньо перед людьми – людьми, які на п'ять років найняли всіх нас, найняли мене на роботу. Це наші військові, їхні родини, наші лікарі, науковці, студентство, митці, спортсмени – громадяни України з усіх регіонів України, включаючи наш Донбас і Крим *(Оплески)*.

Я дуже радий розпочати сьогодні це послання, вітаючи всіх вас, усіх їх у цій залі. Це особливо символічно саме сьогодні, у знаковий день, що стався рівно 30 років тому. 1 грудня 1991 року відбувся всеукраїнський референдум щодо незалежності України, яку підтримала абсолютна більшість громадян України з усіх регіонів, включаючи наш Донбас і Крим *(Оплески)*.

30 років тому ми зробили великий крок, але не пішли далі. Ми відновили, проголосили, ми обрали, ми здобули незалежну Україну, але так і не почали будувати незалежність. Незалежну від чужого впливу, чужих інтересів, де закон один для всіх і закон вирішує все, а не один вирішує все і для всіх – це закон. Де Конституція – це великий суспільний договір, а не маленький кулуарний «договорнячок» *(Оплески)*. Де політики працюють на 100 відсотків громадян, а не на 20 відсотків ВВП одного громадянина *(Оплески)*.

Таку країну не будували багато років. Таку країну останні два з половиною роки ми будемо всі разом. Насправді вільну, дійсно, самостійну, реально незалежну державу.

Незалежна країна – це передусім здорова країна. Два роки ми протидіємо COVID-19. Ми починали майже ні з чим, і це правда. Зараз маємо майже все: лікарні, ліжка, кисень і, найголовніше, вакцини. Ще вчора ми не знали, як поділити першу партію у 500 тисяч доз, наразі доступні мільйони доз *AstraZeneca*,

CoronaVac, Pfizer, Moderna. Ми почали з 10 тисяч щеплень на день, а в листопаді зробили 6,5 мільйона. Дякую нашим медикам (*Оплески*). А загалом на сьогодні – 24 мільйони щеплень.

Але я не хочу, щоб сьогодні головним словом мого звернення було «ковід», і не хочу, щоб це було слово «локдаун». Я хочу, щоб головна асоціація з нашою країною була з іншими словами. Я хочу, щоб поряд зі словом «Україна» завжди було слово «вперше». Я говоритиму про головне: що зроблено вперше і що буде далі.

Попри глобальну пандемію та економічну кризу, спричинену саме цією пандемією, ми стабілізували економічну ситуацію. У 2021 році розмір економіки України вперше досягне рекордного рівня за період незалежності – перевищить 190 мільярдів доларів (*Оплески*). Це більше, ніж у докризових 2008 та 2013 роках.

Уперше, починаючи з 2013 року, ми зменшимо державний борг до рівня нижче 50 відсотків ВВП (*Оплески*). До того ж в останні роки в більшості країн він стрімко зростає і в середньому у світі перевищує майже 90 відсотків. Наші золотовалютні резерви зросли і сьогодні досягають 30 мільярдів доларів (*Оплески*). Це є найвищим показником з 2013 року.

Уперше в історії незалежної України ставка кредитів для малого та середнього бізнесу опустилася нижче 10 відсотків (*Оплески*). Наразі це в середньому 9,7 відсотка. Завдяки програмі «Доступні кредити 5-7-9 відсотків» український малий та середній бізнес отримав понад 70 мільярдів гривень, створив тисячі нових робочих місць.

Незабаром ми запускаємо програму «Українська мрія», за якою кожен громадянин нашої держави, який чесно сплачує податки, зможе отримати кредит за ставкою 5 відсотків у гривні для придбання власної нерухомості, електромобіля, здобуття освіти або зміни професії (*Оплески*).

Енергетична криза, обмеження в електропостачанні, значне зростання тарифів. Вперше – це не про Україну, я вас вітаю з цим. Це реалії всього світу, попри які нам вдалося зберегти стабільність в енергетиці, стримати зростання цін на житлово-комунальні послуги, а ціни на електроенергію для населення навіть знизити.

У 2022 році ми розпочнемо велику програму «Велика термомодернізація». Ми плануємо утеплити тисячі, а непоодинокі випадки, багатоповерхових будинків, шкіл, садочків, лікарень. Це дасть можливість нам застрахуватися від подальшого зростання цін на енергоресурси та вперше отримати справжню енергетичну незалежність (*Оплески*).

Шановні парламентарії, я хочу подякувати Верховній Раді України. Учора ми проголосували за дуже важливий податковий закон (проект [№ 5600](#)), за яким збільшується рентна плата за використання природних ресурсів України, кожного українця (*Оплески*). Ми спрямуємо ці кошти саме на наших дітей. Тому до 10 грудня цього року вперше за всю історію нашої незалежності я вношу законопроект про економічний паспорт українця (*Оплески*). Відповідно до нього

ці кошти – плата за використання наших українських надр – накопичуватимуться на персональних рахунках дітей – громадян України (*Оплески*). Після досягнення повноліття наші діти зможуть використати ці гроші для отримання освіти в Україні, шановні політики, освіти своїх дітей в Україні чи купівлі власного житла в Україні.

Завдяки таким двом законам, нарешті, наші олігархи стануть справжніми інвесторами в майбутнє наших дітей. Я їх вітаю! (*Оплески*). Це також буде вперше за роки незалежності нашої держави.

Із сьогоднішнього дня, 1 грудня, мінімальна зарплата в Україні становить 6,5 тисячі гривень (*Оплески*).

Ми не лише підвищили мінімальну заробітну плату. Середня заробітна плата вперше в цьому році за останні 30 років у доларовому еквіваленті перевищала 500 доларів США на місяць (*Оплески*). Вперше зарплата лікарів зросла за рік удвічі. З нового року, з 1 січня, вона становитиме мінімум 20 тисяч гривень (*Оплески*). Середня заробітна плата лікаря в державі Україна буде 24 тисячі гривень (*Оплески*). Ми вперше починаємо гідно ставитися до лікаря, і не тільки тоді, коли нам це потрібно. Я впевнений, що у своєму наступному посланні через рік такі самі слова я скажу про заробітну плату наших вчителів (*Оплески*).

Але питання не лише у збільшенні заробітних плат. Порівняно з 2019 роком бюджет на медицину збільшився вдвоє. Уперше за всю історію незалежної України ми повністю укомплектували автопарк швидких допомог, на 100 відсотків (*Оплески*). Ми відремонтували 600 сільських амбулаторій та понад 200 приймальних відділень. А вже в наступному році ми розпочинаємо реконструкцію – нова програма – 48 обласних багатопрофільних клінічних лікарень: 24 – для дорослих, 24 – для дітей, а також 24 реабілітаційні центри для наших ветеранів (*Оплески*).

Я пишаюся тим, що наступного року ми вперше з початку війни на сході України, вперше, повністю закриємо чергу на квартири для всіх ветеранів війни на сході України (*Оплески*). Одразу після ветеранів ми розпочинаємо такий само процес для всіх наших військовослужбовців.

Я пишаюся тим, що за порятунок майже 1 тисячі людей в Афганістані українській военній розвідці весь світ аплодує стоячи (*Оплески*).

Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ЗЕЛЕНСЬКИЙ В.О. Я пишаюся тим, що вперше за 30 років у 2022 році фінансування сектору оборони і безпеки (усіх програм) перевищить 320 мільярдів гривень, при тому що у 2018 році ця сума була 191,7 мільярда гривень.

У межах цих коштів ми вперше запускаємо комплексну ракетну програму, програму відновлення українського флоту, створення кібервійськ в Україні. Уперше за період незалежності держава будує літаки «Антонов» Ан-178 для

своєї армії (*Оплески*). Вперше розпочинаємо в Україні будувати військовий завод з виготовлення сучасних дронів (*Оплески*).

Уперше за довгі роки Рада національної безпеки та оборони стала по-справжньому займатися безпекою та обороною держави Україна, держави, яка незалежна від злодіїв у законі, контрабандистів, кримінальних авторитетів, агентів інших держав, захищаючи свою землю, свої надра, свою питну воду, свій ліс і всі свої стратегічні підприємства.

Ми будуємо країну незалежну від допомоги та підтримки інших, яка завжди вдячна за це (я дякую кожній країні), але ми ніколи не чекаємо лише на це. Насамперед ми розраховуємо тільки на себе, не чекаємо десятки місяців від захоплення Криму, а збираємо десятки країн для його звільнення і запускаємо Кримську платформу (*Оплески*).

У першому саміті Кримської платформи взяли участь 46 делегацій, лідери країн G7 та ЄС: США, Німеччина, Франція, Туреччина, усі наші друзі, керівництво НАТО, ОБСЄ, Рада Європи. Уперше з 2014 року деокупація Криму була обговорена на найвищому міжнародному рівні. Ми повернули Крим у світовий порядок денний. Кримська платформа буде закріплена в резолюції Генасамблеї ООН (*Оплески*). Ми чекаємо на отримання нею офіційного статусу міжнародної організації.

Уперше від моменту окупації ми боремося за Крим не на білбордах, а на всіх міжнародних майданчиках та зустрічах, не лозунгами, а офіційними документами (*Оплески*).

Уперше з 2014 року розроблена й ухвалена Стратегія деокупації та реінтеграції Криму. Територія площею 27 тисяч квадратних кілометрів, більша за деякі країни Європи і світу. Проте ми боремося не за гектари – за людей, за своїх громадян. Уперше за всю історію ми ухвалили Закон «Про корінні народи України», який закріпив статус і права кримських татар (*Оплески*).

Ми боремося за нашу молодь і суттєво спростили школярам з Криму та тимчасово окупованого Донбасу доступ до вищої освіти в Україні: без ЗНО, безоплатно, без обмежень, без будь-яких умов у будь-який університет України (*Оплески*).

Ми боремося за тимчасово окуповану свідомість наших громадян, тому запустили мовлення для тимчасово окупованих територій. Це наша земля, звільнити її – наша мета. Ніхто не зробить цього замість нас. Це наша філософія (*Оплески*).

У цьому році ми зберегли двопартійну підтримку Сполучених Штатів Америки і вивели наші відносини на новий, вищий рівень. За підсумками моєї зустрічі з Президентом Байденом, ухвалено спільну заяву. Військова підтримка. Оновлено Хартію стратегічного партнерства України і Сполучених Штатів Америки.

В основі наших відносин з Європейським Союзом – довіра, солідарність, взаємна підтримка. Це доводять результати 23-го Саміту Україна – ЄС та його амбітна підсумкова заява. Наша мета – імплементація Угоди про асоціацію.

За підрахунками уряду, загалом виконано близько 60 відсотків усіх зобов'язань України за угодою, до того ж 25 відсотків – лише у цьому році. Дякую вам, шановні депутати! *(Оплески)*.

Ми щодня доводимо, що здатні не лише ефективно співпрацювати з НАТО в операціях та навчаннях Альянсу (взаємодія у Чорному морі, діяльність Литовсько-польсько-української бригади), а й зі зброєю в руках захищати демократію, свободу, нашу власну країну.

Уперше спільно з Великою Британією ми реалізуємо амбітний проект розвитку Військово-Морських сил України на суму 1,7 мільярда фунтів стерлінгів. Із Туреччиною вже будуємо перший корвет для наших Військово-Морських сил *(Оплески)*.

Уперше укладено чотири масштабні угоди з Францією на 1,3 мільярда євро на великі інвестиційні проекти.

Ми досягнули важливих результатів у співпраці з нашими партнерами: МВФ, Світовим банком, ЄБРР та іншими міжнародними інституціями – на загальну суму понад 2,7 мільярда доларів.

Ми вперше запропонували лідерам ЄС створити регіональну платформу зміцнення енергетичної безпеки. Актуальність цієї ініціативи підтверджує триваюча енергетична криза в Європі. Ми послідовно доводимо: Північний потік-2 – це енергетична зброя, яка створює загрозу не лише Україні, а й усьому регіону. Ми вдячні всім партнерам, які нас підтримують. Дуже дякую всім цим країнам.

Важлива складова нашої міжнародної політики – підтримка світового українства. Я знаю, наскільки важливим для українців, які мешкають у США, Канаді, ЄС, є питання множинного громадянства. Сьогодні я вношу відповідний законопроект на розгляд парламенту. Нас – 65 мільйонів *(Оплески)*. Уперше українці з усього світу відчуватимуть себе не діаспорою, не просто людьми українського походження, а українського громадянства! Рівними українцями. Це також частина нашої незалежності, коли люди з рівними правами їздять рівними дорогами.

Щодо доріг. За 30 років українці стали класними водіями (це правда), навчившись оминати ями на дорогах. Уперше в історії опозиція критикує владу за те, що вона будує дороги й мости *(Оплески)*. Особлива критика «Великого будівництва» лунає від тих, які свого часу при владі не змогли зробити ані середнього будівництва, ані, навіть, маленького *(Оплески)*. Та й самі їздили дорогами з дірками, залишаючи такі самі дірки в бюджеті *(Оплески)*.

Усі думали, що хороші дороги і Україна – це антоніми. Ми довели, що це слова-синоніми. Ми вже побудували 13 тисяч кілометрів доріг *(Оплески)*. Але багато якісних доріг не буває. Тому ціль на два наступні роки не зменшується. Ціль амбітна – це 15 тисяч кілометрів доріг, ані кілометром менше, щоб уже завершити цю велику реформу *(Оплески)*.

Ще один важливий напрям – це Національна програма відновлення мостів. У її межах уже побудовано та оновлено 560 мостів та мостових переходів, серед

яких легендарний міст у Запоріжжі, який був недобудом 15 років. За наступні два роки плануємо з'єднати береги по всій нашій Україні ще 810 мостами і мостовими переходами, серед яких Кременчуцький та Ямпільський мости.

Незалежність має відчуватися всюди, має відчуватися у повітрі. Тому ми створюємо українського національного авіаперевізника. Уперше за багато років перевізник зможе літати в наші нові регіональні аеропорти, які ми будуємо. Загалом наразі будуємо у 16 містах України. Ми також прагнемо побудувати аеропорт міжнародного значення на Закарпатті, між Ужгородом та Мукачевом (це новий проект) та два аеропорти на сході України, бо Донбас – це Україна (*Оплески*).

Перший рейс національного перевізника буде в 2022 році. До 2025 року буде повністю сформовано флот нашої державної компанії – не менше 20 нових сучасних суден. Будуть відкриті регулярні рейси як всередині, так і зовні. Українського перевізника мають бачити не лише в Україні, а й у всьому світі, і цьому дуже допоможе Угода про відкрите небо – авіаційний безвіз, який ми, нарешті, підписали з Європейським Союзом. Я вас вітаю (*Оплески*). Тому UNA (*Ukraine national airlines*) обов'язково приземлиться у ЄС. Такі великі плани, справді, окриляють (*Оплески*).

Незалежність – це природний потяг кожної людини. Тому ми запускаємо 10 нових потягів «*InterCity+*», 80 нових електричок та майже 500 нових сучасних спальних вагонів українського виробництва.

Незалежна країна – це там, де ти будеш здоровим незалежно від свого соціального статусу. Для цього ми вперше запустили програму «Здорова Україна», вона – для кожного українця, у рамках якої ми вже побудували 600 активних парків, 900 спортивних майданчиків, 193 стадіони та 25 басейнів. Попереду ще 9 тисяч спортивних майданчиків і початок державної програми: 19 льодових арен, сотні ДЮСШ та спортивних інтернатів, нові палаци спорту. Вони стануть нашими новими місцями сили, здоров'я нації, здоров'я нашого майбутнього – наших дітей (*Оплески*).

Із самого початку ми ставили чіткі завдання: підвозити до шкіл та садочків дітей не довше ніж 30 хвилин якісною дорогою. Усе має бути зрозуміло, правильно і сучасно, за усіма міжнародними стандартами. Цих нових шкіл та садочків має ставати кожного дня все більше і більше. Поки ми будуємо, може, не дуже багато, але понад 150 дитячих садків, буде ще 300, побудовано 200 нових шкіл, буде ще 300.

Уперше за 30 років на державному підприємстві «Антонов» ми почали знову будувати літаки. Уперше за довгі роки ми почали будувати наші вітчизняні локомотиви та вагони у Кременчуці. Уперше за довгі роки ми почали будувати в Харкові наші сучасні, українські танки (*Оплески*). Це будівництво, справді, велике і з кожним днем стає все більшим.

Інфраструктура – це нові робочі місця, нова якість життя кожного. Незалежна країна повинна бути такою. Незалежна країна – розумна країна, освічена, а тому сильна країна не може бути зі слабкою освітою. Ми підтримуємо талановитих школярів. Запроваджуємо нові державні премії, президентські премії: 100 тисяч гривень – переможцям міжнародних учнівських олімпіад

з математики, фізики, інформатики та хімії. У цьому році ми вперше надаємо премії не лише учням, а й учителям, які підготували цих чемпіонів *(Оплески)*.

Щомісяця отримують 10 тисяч гривень випускники з найвищим балом ЗНО, 250 учнів, 10 найкращих з кожного регіону України. А для нас кожний регіон України найкращий. Цього року ми підвищили стипендії студентам до прожиткового мінімуму, до того ж кількість стипендіатів зменшувати ніхто не буде. Це дуже важливий момент, зверніть на це увагу *(Оплески)*.

Цього року ми забезпечили ноутбуками понад 60 тисяч учителів. А до 2023 року новий ноутбук буде в кожного вчителя нашої держави.

Уперше для держави кібербезпека, штучний інтелект, аерокосмічні, енергетичні нанотехнології, біотехнології – це не просто розумні слова, а пріоритетні спеціальності в Президентському університеті, який ми починаємо будувати і створювати вже наступного року.

Два роки тому запрацював Національний фонд досліджень – це грантова підтримка науки. За два роки гроші отримали 222 наукові проекти на загальну суму близько 1 мільярда гривень. Це наукові розробки, до яких залучено понад 1500 провідних і молодих українських вчених.

Уперше за багато років ми відновлюємо науковий флот України *(Оплески)*. Уявіть, останній рейс українського наукового судна у Світовому океані відбувся 20 років тому, а в Чорному морі – 10 років тому. Цього року в нас з'явилося два кораблі. Поки що мало, але вони є. Судно «Борис Александров», яке виконуватиме наукові, екологічні дослідження Чорного моря, та криголам «Ноосфера» для дослідження Світового океану, а також наших експедицій до української станції «Академік Вернадський» в Антарктиді *(Оплески)*.

Наша незалежність – це можливість пам'ятати та берегти своє минуле, будучи впевненими у майбутньому. Ми, нарешті, будуємо меморіальні комплекси «Бабин Яр» і наступного року завершимо будівництво Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору.

Спільна пам'ять, спільний біль – це те, що нас об'єднує і робить сильнішими. Носіями цієї пам'яті є люди поважного віку. Хтось каже, що правильно говорити «люди похилого віку». Ні! За все, що вони реально зробили для нас, правильно говорити «люди поважного віку» *(Оплески)*.

Мені соромно, що всі ці роки ми робили для них занадто мало. Для когось – це просто основний електорат, а для мене – це люди, які віддали своє життя на благо України, на благо нашої держави. Тому один з моїх ключових пріоритетів – це турбота про людей поважного віку. Зокрема, ми вже втілили програму доплат до пенсій для людей, які досягли 75 та 80 років. Наступного року ми розширюємо цю програму для людей, які досягли 70 років *(Оплески)*.

Ми чітко виконуємо зобов'язання щодо щорічної індексації пенсій. З березня 2021 року проіндексовано пенсії 7,9 мільйона пенсіонерів. Уперше за багато років суттєво збільшено пенсії для ліквідаторів та постраждалих від Чорнобильської катастрофи *(Оплески)*. Уперше за роки незалежності ми погодили,

нарешті, параметри надійної обов'язкової накопичувальної пенсійної системи, яка дасть можливість заощаджувати кошти на гідну старість. Найближчим часом парламент (упевнений у цьому) розгляне вже готовий відповідний законопроект. Шановні депутати, особливо, депутати поважного віку, – надія на вас (*Оплески*).

Ми вперше запровадили комплексний підхід розв'язання проблем людей, які зустрічаються, на жаль, з різними бар'єрами. Це люди з інвалідністю з дитинства, яким підвищено розміри надбавки на догляд; це малозабезпечені сім'ї, для яких розмір виплат збільшено на 50 відсотків, що становить 5,5 тисячі гривень; це діти, які постраждали від вибухонебезпечних предметів, – їм вперше встановлено допомогу; це й люди, які постраждали від насильств у сім'ї, – уперше запроваджено субвенцію на створення шелтерів для них; це й сім'ї з дітьми; тати, які вперше отримали право йти у відпустку для догляду за новонародженими. Ми збільшили розмір державної допомоги на дітей, хворих на дуже тяжкі захворювання. Усе це риси країни з європейським обличчям або простіше – країни з людським обличчям (*Оплески*).

Це також стосується і цифрової країни. Незалежність – це цифрова свобода від бюрократії, черг і корупції. У цьому вже пересвідчилися понад 11 мільйонів користувачів нашого державного додатку «Дія» (*Оплески*).

Україна стала першою країною у світі, яка запровадила цифровий паспорт громадянина своєї держави. Ми запровадили цифрове водійське посвідчення, за допомогою якого можна подорожувати або навіть відкрити банківський рахунок онлайн. У «Дії» доступні: цифровий студентський квиток, страховка на авто, електронний підпис у смартфоні, цифровий податковий номер, оплата податків та штрафів і багато іншого. Це не уявний метавсесвіт – це реальні послуги, які допомагають реальним громадянам України в реальному часі. Уже сьогодні, уже зараз – 24/7. До цих функцій додається прописка, тобто можливість змінити реєстрацію онлайн.

У XXI столітті люди можуть вільно переміщатися своєю країною незалежно від будь-яких штампів у паспорті. «Дія» – насамперед соціальний додаток для всіх громадян України. Тепер призначити або перерахувати пенсію нашим поважним людям може не жіночка в кабінеті, а онук на дивані. Ми вже починаємо запуск цієї функції, і «Дія» охопить усіх українців незалежно від віку.

Незалежність – це можливість незалежно, чесно та прозоро вести бізнес у нашій державі. Послуги з відкриттям бізнесу в Україні стануть найшвидшими у світі (*Оплески*).

Уже зараз відкрити, наприклад, ФОП можна за 10 хвилин, бачити та заповнювати декларацію, сплачувати податки. Ми будуємо власний бізнес незалежно від «хотелок» чиновників, де враховано всі побажання бізнесу. Для цього ми запустимо, нарешті, «Дія Сіті». Я вас усіх вітаю! (*Оплески*). «Дія Сіті», яка дасть можливість створити в Україні найпотужніший ІТ-хаб у Центральній та Східній Європі. Українці та підприємці з усього світу матимуть можливість швидко реалізовувати наймасштабніші інноваційні й бізнес-ідеї та ефективно їх впроваджувати. За п'ять років «Дія Сіті» дасть можливість збільшити обсяг

ринку ІТ вдвічі і становитиме близько 12 мільярдів доларів США, а кількість робочих місць – до 450 тисяч. Це будуть одні з найкращих умов для ведення ІТ-бізнесу та креативної індустрії у світі.

У планах запуснути (уже скоро) важливі функції: електронний перепис (е-перепис), який згодом приведе до електронного голосування. У центрі наших перетворень є народ, і ми маємо дізнатися, скільки нас, де ми живемо. Пишаємося тим, що Україна стане другою країною у світі, яка проведе перепис населення у співпраці з *Apple* вже у лютому 2023 року (*Оплески*).

Наша мета – щоб 100 відсотків послуг у державі українці могли отримувати саме онлайн, без чиновника, без черг, без корупції. Проте боротьба з корупцією – це справедливий, незалежний суд.

Судова реформа в Україні – тут пишатися поки що немає чим. Ми лише на початку цього складного шляху, ми проголосували лише за перші два закони. Я дякую кожному депутату, які підтримали закони про ВРП (Вищу раду правосуддя), про Вищу кваліфікаційну комісію суддів. Дякую (*Оплески*).

Розпочато судову реформу в Україні не вперше, але вперше її буде доведено до кінця (*Оплески*). Я ще раз дякую всім народним депутатам, які підтримують такі законопроекти, а також хочу подякувати нашим міжнародним партнерам, які нас підтримують на цьому складному шляху. Дякую.

А шлях цей буде, справді, непростим. Уперше за 30 років повністю проголосовано земельну реформу. Вітаю вас! (*Оплески*). Уперше за 30 років ми починаємо повномасштабне облаштування державного кордону України по всьому периметру нашої держави. Нарешті, ми прийняли закон про територіальну оборону – пройшло вісім років. Я вас вітаю! (*Оплески*).

Ми затвердили, нарешті, Стратегію деокупації Криму.

Ми вперше за 30 років розпочали системну боротьбу з олігархами (*Оплески*). Хтось каже, правильно говорити не «з», а «проти» олігархів, а я скажу: правильно не говорити, а робити (*Оплески*). Я впевнений, що Україна в цій боротьбі переможе, Україна з цим закінчить.

Але я не хочу завершувати свій виступ саме цією тематикою – про олігархів. Наостанок я не хочу говорити про дрібні речі. Я хочу сказати про головне – про державу без прикрас, без купюр, говорити абсолютно відверто, чесно, бо саме таких нас обирали, бо саме такі ми були, і хочеться вірити, що ми такими й залишаємося (*Оплески*). Ми повинні говорити відверто, незважаючи на будь-які складнощі, говорити правду, якою вона є, яку ми могли говорити або ще можемо. Хочеться вірити, що саме можемо.

Тоді давайте чесно. Вісім років триває війна на Донбасі, вісім років, як Росія анексувала Крим. Я не боюся говорити всім і говорити прямо росіянам. Водночас саме тому я не боюся прямої розмови з ним, ми не боїмося прямого діалогу. Ми знаємо, хто з європейських країн підтримує Україну, це правда, і дякуємо їм. Ми знаємо, хто з країн вдає, що підтримує Україну й нашу незалежність. Ми знаємо, що наша армія – найкраща у світі і захистить нас

(Оплески). Усі нас підтримують, але ніхто, крім нашої армії, нас не захистить. Це правда.

Ми повинні зізнатися, що без нашого війська ми не зможемо зупинити війну. Ми повинні сказати правду, що ми не зможемо зупинити війну без прямих перемовин з Росією. Сьогодні це визнали вже всі зовнішні партнери. Усі зовнішні визнали, а деякі внутрішні цього не визнають *(Оплески)*. Ми повинні говорити, знаючи, що в нас сильна, потужна армія. Не боятися зараз говорити один одному правду. Якщо ми хочемо повернути Донбас – давайте. А якщо хочемо ходити і просто про це говорити, то давайте нічого не робити *(Оплески)*.

Давайте в цьому питанні поставимо крапку, просто і чесно. Нарешті зрозуміємо – це наша держава, як можемо – давайте боротися за це, за наші території, усіма можливостями, разом з усіма політиками, незважаючи на колір цих політиків, з усіма бізнесменами, незважаючи на їхній калібр, поки не пізно *(Оплески)*.

Ми – велика країна. Слава кожному з вас! Слава Україні! *(Тривалі оплески)*.

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям Слава!

(Тривалі оплески).

ЗЕЛЕНСЬКИЙ В.О. Дякую.

Ще залишився, як на мене, дуже важливий фінал, дуже важливий. Давайте розпочнемо, якщо можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати та гості Верховної Ради України, переходимо до вручення державних нагород України з нагоди 30-ї річниці всеукраїнського референдуму про незалежність України, рішення про проведення якого було ініційовано і прийнято Верховною Радою України.

Будь ласка.

БРУСИЛО І.М., *заступник Керівника Офісу Президента України.* Указом Президента України за особисту мужність, виявлену в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, присвоєно звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» Коцюбайлу Дмитру Івановичу – добровольцю Добровольчого Українського Корпусу «Правий сектор» *(Оплески)*.

За значний особистий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток України, вагомі трудові досягнення, високий професіоналізм та з нагоди 30-ї річниці підтвердження всеукраїнським референдумом Акта проголошення незалежності України 1 грудня 1991 року нагороджено орденом князя Ярослава Мудрого

IV ступеня Гриньова Бориса Вікторовича, директора Інституту сцинтиляційних матеріалів Національної академії наук України, академіка НАН України (*Оплески*).

Нагороджено орденом «За заслуги» II ступеня

Бондаря Михайла Анатолійовича – головного інженера – першого заступника генерального директора державного підприємства «Конструкторське бюро «Південне» імені М.К. Янгеля, місто Дніпро (*Оплески*).

Похвальського В'ячеслава Володимировича – голову Запорізької обласної державної адміністрації у 1992-1998 роках, керівника організаційного комітету з питань проведення референдуму у Запорізькій області 1 грудня 1991 року (*Оплески*).

Сандуляка Леонтія Івановича – громадсько-політичного діяча, науковця, дипломата, співавтора Акта проголошення незалежності України, місто Чернівці (*Оплески*).

Нагороджено орденом «За заслуги» III ступеня

Мандрику Юрія Пилиповича – інженера товариства «Спеціалізована будівельна компанія «Водпроект», місто Вінниця (*Оплески*).

Мочалова Ігоря Олександровича – голову наглядової ради громадської організації «Полтавські родини полеглих захисників України» (*Оплески*).

Новака Василя Леонідовича – директора державної установи «Інститут патології крові та трансфузійної медицини Національної академії медичних наук України» (*Оплески*).

Чомка Степана Степановича – керівника громадської організації «Івано-Франківська обласна спілка членів сімей загиблих, померлих та безвісти зниклих у зоні АТО» (*Оплески*).

Нагороджено орденом княгині Ольги III ступеня

Булах Наталію Юріївну – начальника медичної служби – начальника медичного пункту 15 окремого гірсько-штурмового батальйону 128 окремої гірсько-штурмової бригади оперативного командування «Захід» Сухопутних військ Збройних Сил України, капітана медичної служби (*Оплески*).

Ковриженко Людмилу Іванівну – матір-виховательку дитячого будинку сімейного типу, Луганська область (*Оплески*).

Харченко Наталію Олексіївну – голову правління громадської організації «Незламні матері України», місто Київ (*Оплески*).

Шанську Раїсу Олександрівну – члена правління громадської організації «Єдина Родина Чернігівщини» (*Оплески*).

Янко Наталію Вікторівну – головного державного санітарного лікаря Волинської області, виконувача обов'язків генерального директора державної установи «Волинський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України» (*Оплески*).

Присвоєно почесне звання «Народний артист України»

Скляр-Кондрашевській Валентині Анатоліївні – артистці інструментально-пісенного дуету «Неопалима купина», Київська область (*Оплески*).

Присвоєно почесне звання «Заслужений артист України»

Ластовецькій Тетяні Миколаївні – головному хормейстерові комунального закладу культури Сумської обласної ради «Сумський національний академічний театр драми та музичної комедії імені М.С. Щепкіна» (*Оплески*).

Присвоєно почесне звання «Заслужений архітектор України»

Вербовецькому Юрію Володимировичу – керівникові архітектурної майстерні, Тернопільська область (*Оплески*).

Присвоєно почесне звання «Заслужений вчитель України»

Савчук Ірині Григорівні – учительці Краматорської української гімназії Краматорської міської ради, Донецька область (*Оплески*).

Присвоєно почесне звання «Заслужений донор України»

Ващенко Сергію Володимировичу – донорові, резервісту Житомирського окремого батальйону територіальної оборони (*Оплески*).

Присвоєно почесне звання «Заслужений лікар України»

Головатюк Катерині Петрівні – лікареві комунального некомерційного підприємства «Пологовий будинок № 1» Одеської міської ради (*Оплески*).

Гудимі Ігорю Володимировичу – головному лікареві комунального некомерційного підприємства «Рівненська центральна районна лікарня» Рівненської районної ради, Рівненська область (*Оплески*).

Запорожцю Миколі Олексійовичу – завідувачеві відділення комунального некомерційного підприємства «Черкаська обласна дитяча лікарня Черкаської обласної ради» (*Оплески*).

Марченко Наталії Миронівні – завідувачеві центру комунального некомерційного підприємства «Херсонська дитяча обласна клінічна лікарня» Херсонської обласної ради (*Оплески*).

Смірновій Олені Георгіївні – завідувачеві відділення комунального некомерційного підприємства «Кіровоградська обласна лікарня Кіровоградської обласної ради» (*Оплески*).

Присвоєно почесне звання «Заслужений працівник освіти України»

Льїнському Валентину Михайловичу – старшому викладачеві кафедри Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (*Оплески*).

Присвоєно почесне звання «Заслужений юрист України»

Свиридовій Дарії Олександрівні – першому заступникові Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим (*Оплески*).

Присвоєно почесне звання «Заслужений працівник фізичної культури і спорту України»

Бугайову Анатолію Івановичу – директорові Миколаївської спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву з легкої атлетики (*Оплески*).

Президент України Володимир Зеленський (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні народні депутати, давайте подякуємо Президенту України Володимирі Зеленському, уряду на чолі з Прем'єр-міністром та всім, хто брав участь у пленарному засіданні *(Оплески)*.

Оголошується перерва на 30 хвилин.

(Після перерви)

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, продовжуємо нашу роботу.

Колеги, сьогодні відзначається День працівників прокуратури. Давайте привітаємо колег *(Оплески)*. У нас серед народних депутатів є колишні представники цього сектору. Діяльність органів прокуратури відіграє визначну роль у додержанні принципу верховенства права в Україні, у зміцненні законності, захисті прав людини та громадянина. Щиро бажаємо працівникам прокуратури доброго здоров'я, наснаги, нових здобутків у справі розбудови України як правової держави. Передаємо їм найщиріші вітання.

Шановні народні депутати, відповідно до статті 25... А, перерва із заміною на виступ, вибачте.

Надійшла заява від фракцій «Європейська солідарність» та «Голос» із проханням оголосити перерву, яку готові замінити на виступ.

Будь ласка, Андрію Володимировичу, 3 хвилини.

ПАРУБІЙ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки *(загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»)*. У ці дні вісім років тому відбулася подія, яка стала переломною для кожного свідомого українця. У ніч на 30 листопада 2013 року в Києві беркутівці по-звірячому побили українських студентів. І Україна повстала. Українці продемонстрували, що мають гідність, що шанують свободу, що вони за Україну, а не за Президента.

У ніч на 1 грудня ми стояли на Михайлівській площі. Я пам'ятаю цю ніч, як з усіх куточків України люди їхали на Майдан, і 1 грудня мільйон українців рушили на Майдан, повернулися на Майдан. Незважаючи на те, що нас били та вбивали, ми змогли перемогти злочинний і зрадницький режим Януковича, бо були за Україну, а не за Президента. А після того майданівці, бійці Самооборони Майдану, прямо з Майдану пішли на фронт захищати Україну від російських окупантів і їхніх найманців. Захищати Україну, щоб тут могли проводитися демократичні вибори, щоб могла розвиватися демократична Українська держава, щоб владу обирали на вільних виборах і влада усвідомлювала свою відповідальність перед українським народом.

Але, на жаль, в Україні знову біда, бо влада знову через вісім років після Майдану використовує силові структури не проти агресора, а проти українських волонтерів, українських воїнів, журналістів, проти патріотичної опозиції. Біда, бо найвище керівництво України покриває та відпускає путінських убивць і зриває операцію по «вагнерівцях». Біда, бо Президент України принижує наших розвідників, ставить під удар їхнє життя, безпеку їхніх сімей. Біда, бо через вісім років війни Україна знову стала тотально залежною від Росії у стратегічному ресурсі – енергоносіях.

Зеленський сьогодні є бідою України. Українці не допустять, щоб ви розвалили державу. Надто високу ціну ми заплатили за нашу незалежність. Ми – українці, ми маємо гідність, ми шануємо нашу свободу і незалежність.

Ми за Україну, а не за Президента. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрію Володимировичу.

Відповідно до статті 25 Регламенту в середу ми маємо 30 хвилин для виступів народних депутатів із внесенням пропозицій, оголошень, заяв та повідомлень. Прошу народних депутатів записатися на виступ.

Фріс Ігор Павлович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ФРІС І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 84, Івано-Франківська область, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу». Добрий день, шановні колеги! Добрий день, шановні українці! Буквально два слова. Послухайте мене, перестаньте говорити, бо це, справді, важливо. Я на цій трибуні за цих два роки був багато разів. Кожного разу я представляв ті чи інші законопроекти, і підтримка цих проектів була дуже висока. Дякую вам за те, колеги. Але я зараз не про закони.

Два дні тому в окрузі № 84 в місті Бурштин знову вибухнула Бурштинська ТЕС. Постраждали люди, четверо людей зараз перебувають в опікових центрах, один – у критичному стані.

Бурштинська ТЕС – це одна зі складових частин «ДТЕК Західенерго» – компанії, яка нещадно експлуатує приватизовану нашу з вами власність. Дуже багато людей постраждали за цей рік – четверта аварія на цьому підприємстві.

Мої чисельні звернення як обранця з цього округу до відповідних служб, до Кабінету Міністрів, до екологічної інспекції, до Міністерства енергетики не приводять до результату. Протягом цього року вони п'ять разів не допустили перевірок екоінспекції.

Крайній раз там була перевірка. Знаєте, що вони написали? Їх оштрафували за немиті машини і невикинуте сміття. А за те, що Бурштинська ТЕС і Бурштинський енергоострів, який формує електрику для Івано-Франківської

області, примушує платити більше, ніж уся Україна, за світло й викидає 180 тисяч тонн забруднюючих речовин, через що Івано-Франківська область на третьому місці за рівнем забруднення повітря в Україні поруч з Луганськом і Донецьком, то за це ніхто нічого не платить, а електрику продають на Захід.

У мене дуже велике прохання, шановні колеги, до всіх вас і до керівництва нашої держави звернути увагу і присікти незаконну діяльність Бурштинської ТЕС, яка спричиняє людські жертви. Мої колеги про це не раз говорили з цієї трибуни. Я прошу Кабінет Міністрів і Прем'єра взяти це на особистий контроль, треба вже з цим щось робити. Так не може бути, щоб кожного дня, вибачте, ішов чорний дим (як не обирають Папу) у Бурштині. Там сніг чорний, а не білий. Треба з цим щось робити.

Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кучеренко Олексій Юрійович, фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина».

Крулько Іван Іванович. Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Ми послухали досить оптимістичний виступ Президента України – звернення до українського народу, зокрема, велика складова стосувалася наших малих підприємців і того, у який спосіб вони зараз почнуть набагато краще жити.

У мене лише єдине запитання: а чому зараз під стінами Верховної Ради зібралися ФОПи – малі підприємці? Чому вони протестують проти того, що з 1 січня, по суті, будуть поставлені на межу виживання? Замість того щоб зараз у парламенті розглянули законопроект [№ 5866](#), який дає можливість ФОПам розв'язувати ті проблеми, які гостро стоять перед ними, ми вдаємо, що нічого не відбувається.

Фракція «Батьківщина» вимагає прийняття законопроекту, який захистить мале підприємництво в Україні і дасть можливість ФОПам працювати, створювати робочі місця, давати додатковий ВВП для країни, а не закриватися і не виїжджати за кордон, до чого їх фактично зараз змушують. У цьому ж контексті давайте будемо чесними і назвемо хоча б кілька речей, які містяться в законопроекті № 5600 – абсолютно вбивчому проекті для бізнесу, який учора був прийнятий у цьому залі.

Ось кілька речей. Податкова, виявляється, тепер отримає право списувати борги в підприємців, у підприємств без рішення суду. Скажіть, це законно і конституційно? Або податкова без рішення суду матиме можливість забороняти директорам підприємств виїжджати за кордон, якщо у підприємства є податковий борг. Вам нічого не нагадують такі закони?

Я вже не кажу про сільське господарство і фермерів. По суті, мінімальне податкове зобов'язання для фермерів і ПДФО з урожаю з кожного гектара, коли вони 1,5 тисячі гривень повинні будуть заплатити. А в разі продажу продукції на 72 тисячі гривень впродовж року фермер уже буде змушений платити 18 відсотків ПДФО до державного бюджету.

Ви знаєте, з такими законами, як проект № 5600, скоро прийматимуть закон про п'ять колосків. Це що – знищення фермерства? Це що – вбивство українського села і змушення людей продати землю? Ось про що насправді ці закони, які приймаються в цьому залі.

Тому ми як «Батьківщина» вимагаємо ці закони ветувати, дати можливість українському селу жити, а підприємцям працювати. Це була б правильна державницька політика. Тому що від слів до дій дуже велика прірва, а за реальними законами, ми бачимо, відбувається справжня політика.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іване Івановичу.

Павленко Ростислав Миколайович, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

Геращенко Ірина Володимирівна. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дорогі «слуги» – а ви, справді, дорогі, бо недешево обходитеся українському бюджету. Ви сьогодні дуже красиві й нарядні, зняли ваші *Gucci*, *Valentino*, куплені за конверти олігархів, і одягли футболочки, що ви за Президента. Ось у цьому наша з вами світоглядна й ментальна глибинна різниця: ми – за Україну, а ви – за Зеленського.

Сьогодні Зеленський, замість того щоб звітувати суспільству і дати стратегічний шлях, якою ж буде Україна (я цитуватиму зараз «класиків»): «самолеты летят, будем всех бомбить», – просто малював приклад найвеличнішого популізму, граючи тут роль Остапа Бендера, знаєте, Нью-Васюки. Але ключовою квінтесенцією цих його популістських обіцянок стала одна фраза про прямі переговори з Російською Федерацією. Як і в усіх інших промовах, з якими Зеленський не раз за ці два з половиною роки виступав перед українським суспільством, він не сказав ключового: хто ж окупував український Крим і український Донбас. Він так і не наважився назвати прізвище Путіна, якому й далі хоче заглядати в очі, стоячи на колінах, і вести з ним прямі перемовини.

Це і є сценарієм Кремля, щоб за столом перемовин сидів кадебешник Путін і популіст Зеленський, який так і не став державником. Щоб поряд не було наших партнерів з міжнародної коаліції, щоб поряд не було Нормандського формату, які разом тиснуть на Путіна, задля продовження санкцій.

Перед виборами ми чули від Зеленського про те, що «договориться можно где-то посредине, главное – было бы желание». І він обіцяв нам «марсианские,

женевские, будапештские, бухарестские» і ще якісь формати. З'ясувалося, що вийде до одного формату: Банкова – Кремль. Тому що на Банковій вже давно сидять «кроти», які з Кремлем у прямому діалозі. І через цей прямий діалог були зражені українські розвідники, зраджується українська армія.

Саме тому сьогодні ви вашими спинами у футболочках, куплених за гроші олігархів у конвертах, намагалися закрити насправді слово українській опозиції, яка мала поставити Зеленському запитання. Перше – хто зраджує українську армію? Друге – хто зраджує українських розвідників? Третє – хто «крот»? Четверте – «а где же переворот»?

Знаєте, ми були тут у 2013-2014 роках і пам'ятаємо, як Янукович себе охороняв автозаками, якими ви сьогодні оточили цей парламент. Ніколи так не перевіряли опозицію, боячись, що сюди занесуть плакати з прямими запитаннями.

Пане Зеленський, вам не вдасться сховатися від запитань суспільства. Прямі переговори – це шлях до капітуляції і зради. Ви сьогодні про це проанонсували, так само, як і оголошений вами переворот.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич. Будь ласка.

Олексій Гончаренко, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). «Європейська солідарність». Друзі, сьогодні День працівника прокуратури. У нас є насправді дуже порядні прокурори, і частину з них ця влада вже виганяє, тому що вони, наприклад, робили процесуальний супровід справи «вагнерівців». Але є й інші працівники прокуратури.

Нещодавно була історія з одним паном, я одразу кажу його прізвище – пан Неклюдов. Хочу ще раз його почути, може, він нам заспіває ще у вигляді репліки. Якось він подав депутатський запит про компанію *Roshen*. Ця влада бореться з українськими журналістами, з українськими розвідниками і з українськими кондитерами. Вони також з цукерками хочуть поборотися. Ну, дай їм боже.

Після того в ефірі телеканалу «Прямий» (друзі, дивіться цей канал, там ви почуєте правду) я коментував дії пана Неклюдова. Він дуже любить співати. До речі, я сподіваюся, що пан Неклюдов сьогодні подзвонив Пшонці і заспівав йому онлайн, він йому любив співати на день народження. Думаю, що цього разу він також це зробив. Так ось, він, зокрема, співає французькою мовою, там є такі слова «*J'ai besoin de toi Vladlen*». Є така чудова фантастична пісня, хто не дивився, обов'язково подивіться, як співає пан Неклюдов – ще один великий талант у нашій монобільшості.

Так ось, я сказав пану Неклюдову: «*Tu es merde*». До речі, коли я кажу слово «Путін», то не маю на увазі там путану чи ще щось, я кажу про одного негідника – російського президента. Але пан Неклюдов дуже образився, до речі,

не знаю на що. Ми аграрна країна, у ній має бути багато «неключових». Я не розумію, у чому є якийсь питання? Але він образився і подав на мене в суд.

Розумію, що подав на мене в суд не він, а Володимир Зеленський, розумію, що ви хочете закрити рота опозиції, розумію, як вам болить, коли ви чуєте правду. Проте ви нічого не доб'єтесь, я кажу в обличчя: нічого не вийде. Ви можете подавати в суди, ви можете бігати по залу, ви можете відкривати кримінальні справи, де ДБР, де ще якийсь інше «merde», яке ви маєте на увазі, яким ви любите керувати.

Ви не зможете нам закрити рота, ми казатимемо правду, хто ви є. Дуже хотілося б почути від вас якусь пісню французькою, спеціально дав вам можливість це зробити реплікою, тому що не лише Пшонці слухати ваші пісні.

А ми, друзі, бачимо, що відбувається в нашій державі. Ми бачимо Президента, який виступає і робить вигляд, що в нас усе гаразд. Ми бачимо Президента, який намагається прикритися нагородженнями від питань до нього. Ми бачимо, як його посіпаки з монобільшості атакують опозиціонерів, намагаються таскати їх у суди. Ми вас не боїмося, ви обов'язково програєте. Це те, щоб ви про це знали.

Уперше хочу вам сказати: друзі, уже збирайте речі і йдіть звідси геть разом із Зеленським!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кіра Рудик, фракція «Голос». Будь ласка.

РУДИК К.О., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Голова фракції партії «Голос». Добрий день! Ви знаєте, ми ніколи не жили так добре, як сьогодні нам розповідав Президент.

Ми сьогодні хотіли почути стратегію вирішення тих криз, у яких зараз перебуває наша країна. Це енергетична криза, це криза, яка стосується COVID-19, це економічна криза, це ризики на Донбасі.

Що ж ми почули натомість? Єдине – усе добре, усе в нас прекрасно. Як ми уявляємо, що Президент та його команда будуть розв'язувати проблеми, якщо він їх навіть не визнає? Увесь зал плескає, тому що всі вірять у те, що все добре.

Подивіться, будь ласка: 24 мільйони щеплень – «Ура!». Цього точно не вистачить для того, щоб нам пройти наступний рік без локдаунів. Це абсолютна брехня – це не «Ура!», це провал.

Ми енергетично незалежні. Ви що, смієтеся? Подивіться, зараз майже в кожному регіоні, у кожній громаді є перелік підприємств, у яких будуть застосовані віялові відключення. Що ж це відбувається? І зал кричить – «Ура!».

Для підприємців 5 відсотків за кредитами. Зараз у нас 10 відсотків за кредитами для підприємців – це не допомагає нікому. Тому що зараз підприємствам потрібна стабільність, а не постійні та системні заяви про переворот, які вбивають український бізнес більше, ніж усе, що сьогодні сказав і може сказати

Президент Зеленський. Бізнесу потрібна передбачуваність, стабільність, а не постійні популістичні заяви. Але чи хтось говорить про це? Ні, зал просто кричить – «Ура!».

Наостанок. Це заява щодо прямих перемовин з Росією. Знаєте, як потрібно говорити з ворогом? Лише з однієї позиції – з позиції сили, коли в нас буде сильна армія і виконане державне оборонне замовлення, і підтримка наших міжнародних партнерів.

Два з половиною роки ми чуємо про спроби Президента подивитися Путіну в очі. Ми бачимо, що зараз ці спроби ні до чого не привели. Чому зараз стратегія змінюється на те, щоб знову перейти в точку нуль? Це ж абсолютно неприпустимо.

Найголовніше. Сьогодні я хотіла почути про дві речі: що відбувається зі справою «вагнерівців» та яка, урешті-решт, ситуація щодо державного перевороту? Ми ані слова про це не почули. А шкода.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Рудик, за економію часу.

Владлен Неклюдов. Його прізвище було згадано в попередньому виступі. Він має право на репліку, 1 хвилина.

НЕКЛЮДОВ В.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! (*Шум у залі*). Фракція «Слуга народу». Дуже дякую півню за те, що він мені дозволив... (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. У попередньому виступі Ірини Геращенко...

НЕКЛЮДОВ В.М. ...згадав моє прізвище і те, що я маю право на репліку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, Гончаренко, пардон. Олексій Гончаренко згадав прізвище Неклюдова (*Шум у залі*).

З місця? Будь ласка, з місця, Владлене Михайловичу. Але дайте повну 1 хвилину.

НЕКЛЮДОВ В.М. Фракція «Слуга народу». Шановні колеги, добрий день! Відповідаю реплікою на той виступ, який лунав з уст одного з представників фракції партії «Європейська солідарність», які кожного разу співають для того, щоб підбурити суспільство на провокації, на якісь заколоти. Вони не зацікавлені в тому, щоб суспільство розвивалося, а в тому, щоб нести бруд, розкол. Прості слова, які не мають жодного значення. Так само і той Гончаренко, який колись співав для партії ОПЗЖ, Партії регіонів, а зараз уже для «Європейської солідарності». Це говорить про те, що в нього немає постійних

цінностей. Тому я відповім: ви несіть краще добро, а не працюйте на країну-агресора, і ті підприємства, які у вас там працюють, вони... (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз я досліджу, чи надається репліка на репліку. Якщо надається, то я дам після виступу наступного депутата. Це Артур Володимирович Герасимов, фракція «Європейська солідарність».

Передаю слово Іванні Орестівні Климпуш-Цинцадзе. Будь ласка.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., *голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Шановні українці, подій поганих настільки багато, що складається таке враження, що влада свідомо виснажує суспільство цими подіями і свідомо допомагає ворогу.

Щодня країна здригається від якихось нових зашкварів, але крайніми роблять не тих, хто винен у цих зашкварах, а, власне, тих, хто говорить про них правду.

Це, виявляється, не Зеленський з Єрмаком чинять державну зраду або злочини, а журналісти, які розповідають суспільству правду. Це, виявляється, не Зеленський з Єрмаком винні у використанні гелікоптерів ДСНС і Збройних Сил України у приватних цілях, а також резиденції для своєї тусовки, а виявляється, журналіст Ткач винен у тому, що посмів зазіхнути на приватність оцієї самозваної шляхти.

Колеги, будь-яка бутафорія схожа на справжнє лише здалеку, а ви намагаєтеся свої декорації відчайдушно оберігати і показувати суспільству під світлом софітів і, власне, лише за чітким сценарієм, бо інакше, справді, усі побачать, що король поролоновий, а свита в нього надувна.

Але хотіла б, колеги, сьогодні зупинитися ще на такому. Атаки на телеканал «Прямий», атаки на суспільного мовника, атаки і тиск на «*Kyiv Post*», закручування рук журналістам «Радіо Свобода» у державному банку, не такий канал уже тепер і «Україна 24». Це все не завершується. Нещодавно величезна кількість людей, які не передплачують «Урядовий кур'єр», отримали такий собі «Вісник Кабінету Міністрів» з тарифними одами самим собі, який був розісланий мільйонним накладом. Мене цікавить, скільки коштував платникам податків ось цей «Зе-вісник», який видав Кабінет Міністрів?

Я також хотіла б поінформувати сьогодні суспільство про те, що влада збирається не лише далі розвивати свій пропагандистський телеканал «Дом», а з іншого телевізійного каналу – парламентського телевізійного каналу зробити ще один пропагандистський інструмент. За моєю інформацією, з 15 грудня брифінги народних депутатів і засідання комітетів уже не транслюватимуться в повному обсязі, а мають розповідати журналісти про звітяги Кабінету Міністрів і Офісу Президента. Більше того, журналістам каналу «Рада» забороняють запрошувати в такій кількості опозиційних депутатів.

Ми як парламент маємо це авторитарне божевілля зупинити і, власне... Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іванно Орестівно.

Величкович Микола Романович, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ВЕЛИЧКОВИЧ М.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). «Європейська солідарність». Прошу передати слово Софії Федині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Софія Федина, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Ми сьогодні дивилися гарну виставу. З цієї вистави можна було б посміятися, поаплодувати, якби це не було так сумно. Тому що ця вистава – це тотальна брехня.

Мій колега Микола Величкович зараз тримає портрет Ярослава Журавля, який я тримала, як тут виступав Зеленський. Лише йому було абсолютно начхати на Ярослава Журавля. Так само, як і рік тому, а вже більше, коли Зеленський взяв під особистий контроль евакуацію Ярослава Журавля, він залишив його на чотири дні стікати кров'ю, а сам під своїм особистим контролем поїхав на Херсонщину. Ярослав Журавель загинув під особистим контролем Президента Зеленського.

Зала Верховної Ради одностайно проголосувала звернення до Президента, щоб той дав йому звання Героя посмертно. Але Зеленському було начхати. Так само, як йому начхати на те, що відбувається в державі. Тому і продовжується тотальна брехня – брехня щодо великої поваги до нашої історії і Революції Гідності.

Сьогодні 8-ма річниця початку Революції Гідності. Саме в ці дні поліція Зеленського «кошмарить» родину Героя Небесної Сотні, властиво вдову героя Юлію Цепун і її дітей. Бо, бачте, Зеленському не сподобалися слова Ярослава Бондаренка, атовця, про те, що ганьба зрадникам. Зеленський обідився і побіг переслідувати зі своїми підручними героя АТО.

Ми маємо тотальну брехню про нашу армію. Він сьогодні говорив, як ми нею повинні пишатися. Так не треба казати пустопорожні брехні, а потрібно припильнувати виконання оборонного замовлення, підвищити вперше за два роки зарплату хлопцям і дівчатам на передовій.

Треба не брехати про велику ракетну програму, а закупляти «Верби», «Нептуни», «Вільхи» та інші ракети, які були розроблені ще за попередніх років. Треба закупити елементарно дизпаливо для наших військових на передовій.

Треба перестати брехати про те, що прямі переговори з Путіним щось зроблять, тому що боротьба ефесбешника і клоуна – це нерівні засади. А треба гуртувати людей, усі фракції і разом розробляти план протидії.

Брехні було сьогодні достатньо. Мені дуже прикро, що багато людей на це купляться. Але сьогодні, у цей день початку Революції Гідності, я прошу всіх згадати про гідність, права і свободу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

В'ятрович Володимир Михайлович, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Фракція «Європейська солідарність». Шановні друзі, я зараз тримаю книжку. Оця книжка обов'язково дійде до Президента Зеленського, вона називається «*American Kleptocracy*» – це легко перекласти. Один з найвідоміших американських розслідувачів корупції написав книгу про найкричущіші випадки, коли у США чи навколо США, чи використовуючи США, відбувалися найбільші у світі фінансові махінації.

Друзі, сьогодні Зеленський розпочав свій виступ зі слів, що він хоче казати «вперше». Уперше українець став не просто героєм цієї книжки, а чемпіоном номер один щодо фінансових афер на території Сполучених Штатів Америки. Ідеться про Ігоря Коломойського – найближчого партнера, друга, брата, свата Зеленського. Вони з Єрмаком сперечаються, хто з них ближчий.

Це для нас, друзі, є величезний виклик. Цю книжку читають у Сполучених Штатах Америки, вона на столах всієї західної еліти. Що вони читають про Україну? Може, про літак «Мрія», може, про нашу боротьбу на Донбасі? Ні, вони читають про олігархів, які привели своїх президентів до влади. А тепер «Слуга народу» виходить до нас у футболках «За Президента, проти олігархів».

Я так і уявляю бородате обличчя Ігоря Валерійовича, як він сміявся, коли придумував цю футболку. Він отримав масу задоволення. У нього хороше почуття гумору, з цим не можна не погодитися.

Ви знаєте, рівно два з половиною роки тому (в нас зараз екватор президентства Зеленського) я на воротах Маріїнського палацу в день, коли

Зеленського оголосили Президентом, вивісив плакат. Пам'ятаєте цей «смертельний поцелуй» Брежнева и Хонеккера? Це було на Берлінському мурі. Там був ще підпис: «Дай нам, Боже, выжить среди этой смертельной любви».

Друзі, так, це про нас, про Україну: дай нам, Боже, сьогодні вижити серед цієї смертельної любові Ігоря Валерійовича Коломойського, Володимира Олександровича Зеленського, ну, до них доєднався, *l'amour de trois* (сьогодні популярна французька мова) Андрій Борисович Єрмак.

Друзі, треба читати, знати і розуміти, що це точно не шлях для розвитку нашої держави, коли інвестори чують про державний переворот. До речі, о котрій годині державний переворот, ніхто точно не знає? Бо я вже зачекався зранку. Потім інвестори бачать книжку про наших президентів-олігархів – це погано.

Друзі, хто ще не знає англійської мови, але хоче прочитати книжки, запрошую до «Гончаренко центри», їх уже 22 по країні, де безкоштовно діти та дорослі вчать англійську мову, фінансову грамотність, до речі, французьку також. Друзі, приходьте і будемо ставати кращими.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Крайній виступ – Кальченко Сергій Віталійович, фракція політичної партії «Слуга народу».

КАЛЬЧЕНКО С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати мікрофон Олександрю Качурі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Качура. Будь ласка.

КАЧУРА О.А., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу». Ви знаєте, тут окремі колеги з цієї трибуни говорили рік, що Зеленський щось зливає. Я з ними погоджуюся – Зеленський зливає. Він зливає корупціонерів, контрабандистів (*Оплески*), злодіїв у законі, зливатиме олігархів, яких ви відстоюєте у стінах цього парламенту (я в цьому цілком упевнений), тому що Зеленський – це перший Президент України, який пішов з таким абсолютно хресним ходом, як на мене, те, що не робив жоден Президент України, походом на олігархів. Він не захотів стати, як деякі, партнером олігархів, він не захотів з ними домовлятися на угоду економічним інтересам цих олігархів, а на угоду саме інтересам України, бо він відстоює інтереси України.

Тому я звертаюся до всіх депутатів незалежно від політичних фракцій, давайте згадаємо, для чого нас обирали до цього парламенту. Думаю, що зараз

багато людей дивляться наші виступи з величезною надією, і, як на мене, настав час працювати все-таки для тих, хто нас обирав. Звертаюся також від тих, хто намагається розбалансувати ситуацію: настав час працювати для дітей, лише не для своїх дітей (так, Петре Олексійовичу, які вчаться за кордоном?), а для тих дітей, які в Україні. Настав час працювати для людей поважного віку, як казав Президент, але не для своїх батьків, а для всіх українців.

Тому я прошу зараз увесь парламент об'єднатися для того, щоб усе-таки люди відчували себе гідно, щоб ми напрацювали законопроекти і підтримали їх, які стосуються пенсій, заробітних плат, тарифної політики. У цьому треба однозначно підтримувати Президента, а не підігравати окремим фінансово-промисловим групам, розповідаючи тут всякі нісенітниці. Дивіться, щоб у самого борода не виросла, тому що від таких нісенітниць борода може вирости дуже просто і швидко.

Я хочу сказати, що ми всі повинні працювати тут заради кожного українця, тому що так, як українці привели вас до стін парламенту, так само можуть винести вас зі стін цього парламенту. Не забувайте про це. Тому що інколи те, що ви розповідаєте тут, не те що зі здоровим глуздом не в'яжеться, а й не в'яжеться просто з абсолютно якоюсь реальністю. Не треба будувати паралельної реальності. Тому що люди (вони розумні) все бачать і вам не вдасться їх вкотре обдурити. У мене все.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександрі Анатолійовичу.

Виступи завершено. Оголошується перерва на 30 хвилин.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу запросити депутатів до залу, будемо продовжувати засідання.

Шановні колеги, продовжуємо наше пленарне засідання. Надійшла заява від фракції політичної партії «Слуга народу» та депутатської групи «Партія «За майбутнє» з проханням оголосити перерву, яку готові замінити на виступ.

Кицак Богдан Вікторович, 3 хвилини. Будь ласка.

КИЦАК Б.В., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 63, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Шановний Голово, шановні народні депутати! Президент України започаткував програму щодо реконструкції та розвитку спортивних ліцеїв на території України, усього їх 18. Один з таких розташований у місті Бердичеві.

Зовсім нещодавно було прийнято рішення Житомирської обласної ради про виділення коштів для проектування реконструкції Бердичівського ліцею-інтернату спортивного профілю. Для майже 80-тисячного Бердичева реалізація

вказаного проекту могла стати точкою зростання на основі розвитку спортивної інфраструктури та спортивних подій всеукраїнського і міжнародного масштабів. Для міста це виявилось цілою подією, яка мала б стимулювати розвиток.

Але один відомий теоретик прийняв для себе рішення про те, кому той Бердичів потрібен, краще розвивати Житомирщину винятково в Житомирі, а не десь там, і бажано контролювати це все діло. Головною задачею для голови облради було швиденько знайти інший, привабливіший для розбудови заклад, і бажано в Житомирі. Для потреби було вибрано Житомирський обласний ліцей, який спеціалізується на академічних дисциплінах, бо там є земля, де можна багато чого побудувати, і не лише спортивного характеру.

Найцинічнішим у цій ситуації є не те, що в Бердичева вкрали шанс для розвитку, а те, що розмінною монетою в цьому випадку стали діти. З одного боку, 140 дітей Бердичівського спортивного ліцею, яким подарували надію і зразу її відібрали, не запропонувавши жодної альтернативи для розвитку закладу, а з іншого – 400 дітей Житомирського обласного ліцею з академічним профілем, яких поставили перед фактом. На даний момент вступити до ліцею з академічним профілем мають можливість діти із сільської місцевості, котрі опинилися у складних життєвих обставинах та мають нахил до академічних дисциплін (це фізика, математика, хімія, біологія). За унікальною методикою, яка понад 30 років напрацьовувалася педагогічним колективом, зі стін ліцею вийшли тисячі успішних молодих фахівців. Це діти, які особистою працею, а не купленими дипломами, проклали собі шлях до кращого майбутнього.

Непрофесійним та дилетантським підходом до вирішення долі двох закладів голова облради поставив під удар імідж шановних депутатів обласної ради, керівництва області та влади в цілому, створивши своїми невмілими руками напружену ситуацію в освітньому середовищі Житомирської області.

Чи можна було зібрати разом за одним столом Бердичівський спортивний ліцей та Житомирський обласний ліцей і проговорити від А до Я всі сценарії розвитку? Можна і треба було. Сказати відверто: «Ми бачимо ваш розвиток таким, ваш розвиток таким. Давайте про це подискутуємо. У вас ми забрали кошти, натомість ми зробимо для вас один, два, три».

Чи був для цього час? Понад чотири місяці було відомо про наявність фінансового ресурсу, який буде спрямовано з державного бюджету на розвиток спортивного ліцею, але за цей час голова облради не зробив нічого, а лише збував громадськість.

Ми, народні депутати від Житомирщини, не дозволимо руйнувати систему освіти в Житомирській області і зробимо все можливе, щоб спортом займалися в абсолютно всіх громадах...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Переходимо до розгляду питань порядку денного.

Проект Постанови «Про присудження щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти» ([№ 6339](#)).

Пропоную розглянути це питання за скороченою процедурою, для цього треба 150 голосів. Будь ласка, прошу поставити на голосування.

«За» – 159.

Рішення прийнято.

Дякую.

На трибуну для доповіді запрошується заступник голови Комітету з питань освіти, науки та інновацій Колебошин Сергій Валерійович. Будь ласка, до 2 хвилин.

КОЛЕБОШИН С.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 140, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні друзі, підтримка вчителя – це один з пріоритетів будь-якої держави, яка дбає про своє майбутнє. Україна саме така держава. Звичайно, що шляхи можуть бути різні. Це й підвищення соціальних стандартів та умов праці, це й анонсоване сьогодні Президентом підвищення заробітної плати.

До речі, дуже символічно, що саме із сьогоднішнього дня заробітна плата педагогічних працівників в Україні збільшується майже на 9 відсотків. Ми майже виходимо на закладені в законах «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту» чотири прожиткових мінімуми. Але, звичайно, ми на цьому зупинятися не збираємося, і про це сьогодні також наголошував Президент України під час свого виступу.

Один з головних чинників – це відзначати найкращих, тих, хто своєю щоденною працею розвиває нашу освіту, відповідно нашу державу. Саме з цією метою в 2006 році Верховна Рада України започаткувала Премію Верховної Ради України для педагогічних працівників системи повної загальної середньої освіти, професійно-технічної освіти, дошкільної освіти та позашкілля. А вже наше скликання (і за це весь комітет дуже вам вдячний) суттєво збільшило і обсяг цієї премії (майже у шість разів), і майже в два рази збільшило кількість здобувачів цієї премії. На сьогодні це 60 прожиткових мінімумів, і з 2022 року кількість здобувачів – 54 особи.

Цього року лауреати представляють усі щаблі та ланки освіти. Комітет на своєму засіданні одностайно підтримав кандидатури, запропоновані обласними та Київською міською радами, та рекомендує Верховній Раді прийняти цей проект постанови та підтримати найкращих із кращих. Підтримаємо українських вчителів, підтримаємо наше майбутнє.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. А від комітету також ви? Дякую за економію часу.

Будь ласка, прохання записатися на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти, по 2 хвилини.

Мошенець Олена Володимирівна, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

МОШЕНЕЦЬ О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Юлії Гришиній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Гришина, «Слуга народу». Будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги народні депутати! Шановна президіє! У нас сьогодні той гарний і позитивний приклад, коли, я впевнена, ми всі зараз підтримаємо цей проект постанови, який, справді, за наше майбутнє, за майбутнє наших дітей і за майбутнє наших вчителів.

Виховувати нове покоління, впроваджувати зміни в освіті, впливати на суспільство – саме такі основоположні задачі сьогодні стоять перед нашими педагогами на всіх рівнях освіти. Наші вчителі є головним натхненням для наших дітей. Сьогодні наші вчителі працюють понаднормово, у складних умовах: частина дітей працює дистанційно, частина дітей навчається в класах. Саме в цих складних умовах ми повинні підтримати наших вчителів.

Тому, колеги, я на продовження виступу Сергія Колебошина прошу зараз весь зал об'єднатися і проголосувати за підтримку нашого майбутнього.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Гришина Юліє Миколаївно.
Лабазюк Сергій Петрович, депутатська група «Партія «За майбутнє».

ЛАБАЗЮК С.П., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 188, Хмельницька область, самовисуванець). Прошу передати слово Констанкевич.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 23, Волинська область, самовисуванець). Депутатська група «Партія «За майбутнє». Шановні народні депутати, ми просимо підтримати не лише цей проект постанови, а всі три проекти постанов, які сьогодні нам

презентує профільний комітет. Це, безперечно, без сумніву, одні з найкращих і найпрогресивніших ініціатив, які є у Верховній Раді. Але водночас ми повинні говорити про те, що це точкове вирішення питання заохочення працівників освіти і відзнака за їхні результати роботи.

Що насправді в реаліях ми бачимо? Ми бачимо, що питання освітян законсервоване й не вирішується вже впродовж багатьох років. Незважаючи на те що є законодавчі ініціативи, як збільшити реально зарплату працівникам освіти усіх ланок: йдеться і про дошкілля (а там мінімальна зарплата 6 тисяч гривень), і середню освіту, і фахову передвищу, позашкільну, професійну, технічну освіти, – на жаль, це питання не вирішене й досі, попри те, що ми ще в попередньому скликанні зареєстрували відповідний законопроект.

Тому, безперечно, нам треба підтримувати заохочення вчителів, працівників позашкілля, професійної освіти, дошкілля. Але водночас, що ми їм надамо такі премії, нам потрібно спонукати уряд до радикальних кроків і збільшувати зарплату, так, як було проголошено медикам, з наступного року.

Ми, депутатська група «Партія «За майбутнє», закликаємо з наступного року підтримати зарплату і освітянам. Тому дякуємо профільному комітету і просимо об'єднатися всіх депутатів у питанні освіти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Совсун Інна Романівна, фракція політичної партії «Голос». Будь ласка.

СОВСУН І.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Шановні колеги, щойно ми стали свідками виступу Президента України, з якого дізналися, що у країні все прекрасно: будуються дороги (цю частину ми знали), розвивається медицина, у країні немає проблем з вакцинацією і багато чого іншого.

Президент забув сказати про те, що зараз виконується ще одна з даних обіцянок: учителі, нарешті, отримають 4 тисячі від Президента. Щоправда отримують не всі, декілька десятків, яким видадуть ці премії. Чи це добре? Так. Чи це правильно? Безперечно. Але це не розв'язує системно проблеми підтримки і забезпечення вчителів в Україні.

На превеликий жаль, обіцянки, які ми чуємо від влади, бюджети, які ми маємо на фінансування середньої школи, абсолютно не дають можливості говорити про те, що ці обіцянки щодо заробітних плат вчителям будуть виконані повною мірою.

Ми почули про те, що на 8 відсотків будуть збільшені зарплати вчителям уже наступного року. Друзі, 8 відсотків – це не те, чим треба пишатися, 8 відсотків – це ганьба, тому що 8 відсотків – це відсоток інфляції. Ми фактично тримаємо заробітні плати на тому ж рівні, на якому вони були, і озвучуємо, що це

велика перемога нинішньої влади. Це не перемога, друзі, це результат непродуманого політики і неправильно визначених пріоритетів.

У нас на наступний рік на дороги закладено більше грошей, ніж на зарплати вчителям. Ось це те, що вчителі повинні почути, це ті пріоритети, які сьогодні розставляє влада.

Так, 4 тисячі доларів 30-50 вчителям – це добре, ми повинні їх винагороджувати і підтримувати. Але давайте чесно скажемо, це далеко не системний підхід. Це далеко не те, що дасть можливість нам залучати у професію найкращих вчителів для того, щоб саме вони навчали наших дітей, для кращого майбутнього для них.

Але проект постанови, звичайно, треба підтримати. Сподіваємося, що решта тисячі вчителів так само отримають обіцяні зарплати від Президента Зеленського.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Інно Романівно.

Величкович Микола Романович, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ВЕЛИЧКОВИЧ М.Р. Прошу передати слово Олегові Синютці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олеже Синютка.

СИНЮТКА О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, шановні українські вчителі! «Європейська солідарність» підтримуватиме проект постанови, тому що ми виступаємо за те, щоб українські вчителі були належним чином оцінені. Але в мене запитання. Звичайно, що 30 вчителів сьогодні заслуговують на те, щоб отримати премії Верховної Ради. Але що мають робити 440 тисяч українських вчителів? Де сьогодні у виступі Зеленського про Нью-Васюки місце українського вчителя?

Бо вперше, я повторюю, вперше, сьогоднішня влада обдурила вчителів так нахабно і цинічно, коли перед виборами обіцяла платити вчителям заробітну плату у вигляді 4 тисяч євро чи доларів. Хіба підвищення з 1 грудня на 8 відсотків заробітної плати для вчителів компенсує інфляцію у 10 відсотків чи зростання цін на продукти 40-60 відсотків?

Що робити вчителям Чернігівщини, де 31 школа 1 вересня не відкрила своїх дверей? Що робити вчителям Долинської ОТГ, які змушені були вийти на страйк у зв'язку з невивплатою заробітної плати?

Сьогоднішня влада передала в «Зе-централізацію» повноваження і витрати місцевим громадам, але забула передати кошти. Більше того, ті кошти, які повинні були йти на заробітну плату вчителям, вимиті коштами на енергоресурси.

Але, шановні вчителі, сьогодні влада – це ваші учні. У мене риторичне запитання до сьогоднішніх вчителів: скажіть, будь ласка, а в якій школі вчилася сьогоднішня влада? А які уроки прогулювала сьогоднішня влада, що довела країну до такого становища? Але я переконаний, що і...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нестор Іванович Шуфрич, «Опозиційна платформа – За життя». Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую, пане головуєчий. Дорогі товарищи, переворот отменяється! (Шум у залі).

Шановні колеги, безумовно, ми всі сьогодні чекали. А де той заколот? 1 грудня настало, мабуть, сніг, який випав, не дозволив. Я повернувся під час наступного виступу, тут 1 хвилини недостатньо, щоб розказати своє бачення цього процесу. Але хочу зараз висловитися на захист журналістів.

Ніхто не має права називати телеканали брехливими. Я був проти авантюри з «вагнерівцями», але я це сказав півтора року тому, що ця операція авантюрна, з підвищеними ризиками. Президент у цьому питанні поставив крапку через півтора року, а можна було б швидше, без варіантів. Проте журналісти мають право говорити, про що вони хочуть, якщо це в межах закону. А щодо секретів, то секрет, який потрапив до рук журналістів, є «достоянием» суспільства. Бережіть, владо, свої...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Несторе Івановичу.
Лариса Білозір, депутатська група «Довіра».
Ларисо Миколаївно, будь ласка.

БІЛОЗІР Л.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець). Шановні колеги, безперечно, група «Довіра» підтримуватиме цей проект постанови і наступні два – про присудження премій і вчителям, і представникам позашкілля і дошкілля. Але насправді мені хотілося б на місці цих проектів постанов бачити все-таки вдосконалення правового поля. Те, що в принципі втрачено і випустили з поля зору, – це саме дошкілля і позашкілля. Тому що потрібно вносити зміни до законів про дошкільну освіту, позашкільну.

Сьогодні ми маємо складну ситуацію на місцях, де мізерні зарплати, відсутність доплат. Ми знаємо, що позашкілля, дошкілля на плечах місцевого самоврядування, відповідно вони не отримують премій, а лише голі оклади. Тому

дуже важливо передбачити також і державну субвенцію, бо все це лягло сьогодні на плечі місцевого самоврядування. Нова українська школа, звичайно, неможлива без нового українського садочка, і на це вже давно пора звернути увагу парламенту і зайнятися саме цими питаннями.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ларисо Миколаївно. Переходимо до голосування. Висновок комітету – прийняти в цілому.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про присудження щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти» ([№ 6339](#)) у цілому. Голосуємо.

«За» – 305.

Рішення прийнято.

Дякую.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах. Дякую.

Переходимо до наступного питання порядку денного – проект Постанови «Про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2020 рік» ([№ 6346](#)).

Пропоную розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу поставити на голосування.

«За» – 248.

Рішення прийнято.

До доповіді запрошується голова Комітету з питань освіти, науки та інновацій Бабак Сергій Віталійович і від авторів. Дайте тоді, будь ласка, 4 хвилини.

БАБАК С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Спробуємо коротко. З 2019 року діє Постанова про премії Верховної Ради України для молодих вчених. Кожного року до нас надходять роботи, які ми оцінюємо об'єднаною конкурсною комісією і підтримуємо чи не підтримуємо комітетом.

Минулого року ми збільшили розмір цієї премії до 60 прожиткових мінімумів, що цього року становитиме 136 тисяч 200 гривень на кожну роботу, яка буде переможцем. Тому кожного року в нас збільшується конкурс, і цього року на конкурс було висунуто 121 роботу – це чотири роботи на одну премію. Це рекордна кількість подань за весь період вручення цієї премії.

Міністерство освіти і науки не підтримало три премії через невідповідність формальним вимогам, ще чотири премії через цю саму невідповідність зняв з розгляду комітет. Об'єднана конкурсна комісія дуже добре попрацювала,

і я хочу подякувати як голова об'єднаної конкурсної комісії всім експертам, які безкоштовно допомагали нам рецензувати й оцінювати ці роботи.

Отже, цього року 30 робіт стали переможцями, а 30 робіт – це 67 науковців, бо деякі з цих робіт виконувалися цілими колективами авторів. Комітет на своєму засіданні одностайно підтримав і рекомендував Верховній Раді за результатами розгляду прийняти цей проект постанови за основу та в цілому. Тому дуже прошу підтримати молодих вчених.

Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Віталійовичу.

Будь ласка, прохання записатися на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Федієнко Олександр Павлович, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ФЕДІЄНКО О.П., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Роману Грищуку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роман Грищук, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ГРИЩУК Р.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 222, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, добрий день! Цей проект постанови про 30 премій для молодих вчених. Кожна премія – це 136 тисяч 200 гривень. За кожною з робіт стоїть або один, або декілька науковців, 67 науковців отримують ці кошти. Загалом це 4 мільйони гривень з Апарату Верховної Ради, тобто кошти платників податків. Тому насамперед я хочу подякувати платникам податків, які підтримують українських вчених.

Я хотів би подякувати Апарату Верховної Ради, нашому комітету, а також усім експертам, які долучилися до оцінювання цих робіт. Справді, була проведена велика робота для того, щоб визначити 30 найкращих робіт, які отримують ці кошти.

Хотілося б подякувати кожному з тих, хто підтримує цей проект постанови і премії для молодих учених.

Науку потрібно фінансувати. Сьогодні Президент, виступаючи тут, сказав про Національний фонд досліджень і про те, що він щойно запрацював. Декілька років було проведено декілька конкурсів, але вчені між собою вже розподілили близько 1 мільярда гривень на грантове фінансування наукових досліджень. Це той шлях, який ми маємо проходити.

Ми повинні забезпечити виконання і фінансування всіх тих конкурсів, які були проведені, і закладати якнайбільше коштів на науку саме через грантове незалежне фінансування.

Отож, шановні колеги, підтримаймо науковців, підтримаймо цей проект постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тарас Іванович Батенко, депутатська група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Дякую. Прошу передати слово пані Ірині Констанкевич.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Мирославівна. Будь ласка.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Депутатська група «Партія «За майбутнє». Депутати-мажоритарники нашої групи, звичайно, підтримують цей проект постанови, оскільки він, справді, спрямований на підтримку наукового потенціалу нашої країни. Але ми вважаємо, що цих коштів і такої кількості стипендій недостатньо для того, щоб нарощувати науковий потенціал у країні.

Ми закликаємо з наступного року збільшити кількість таких стипендій, почати мінімум з 50 стипендій, аби відповідало реальній потребі заохочення наукових працівників до нових інновацій. Це перше.

Друга наша пропозиція. Не лише збільшувати кількісно такі премії, а й також залучати інші можливості до фінансування української науки. Адже ми бачимо, що на 60 мільйонів українців – 30 стипендій, і в таких коштах це надто мало.

Тому ми голосуємо «за».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ірино Мирославівно.

Совсун Інна Романівна, фракція партії «Голос». Будь ласка.

СОВСУН І.Р. Фракція «Голос». Шановні колеги, сьогодні ми розглядаємо проект постанови про те, щоб вченим виділити премії. Це добре. Декілька десятків людей зможуть отримати винагороду за ту роботу, яку вони зробили. А завтра ми прийматимемо Державний бюджет, і в цьому Державному бюджеті фінансування науки буде знову на рівні 0,3 відсотка ВВП. Це на противагу тому, що в Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» вказано, що має бути щонайменше 1,7 відсотка ВВП. Це притому, що в західних країнах, у Європі фінансування науки доходить до 3 відсотків ВВП, а в нас, повторюю ще раз, 0,3 відсотка ВВП, які виділяються на науку.

Ось це ті реальні пріоритети, які ми бачимо. Не в преміях вимірюються пріоритети, а в реальному розподілі великих сум державного бюджету. Зараз вони пріоритетно спрямовуються на дороги, а не на те, аби підтримувати українських вчених. Так само ми не спостерігаємо кроків у напрямі реформування системи науки, системи атестації кадрів.

Я дуже втішена знати, що один з наших колег з парламенту вчора не зміг довести, що йому було чесно присуджено науковий ступінь. Це, звичайно, дуже добре, і я вдячна Міністерству освіти і науки (мабуть, вперше з цієї трибуни це скажу) за це рішення, яке було прийнято. Але це не скасовує того, що в нас продовжують захищати плагіатні дисертації, що надалі ніхто нічого з цим не хоче зробити. Ось про це ми повинні були б говорити.

Проте, звичайно, цей проект постанови треба підтримати. Давайте виділимо ці кошти, але треба пам'ятати, що для того, аби вони пішли на винагороду нашим кращим вченим, нам треба системно фінансувати науку, щоб надавати можливість людям проводити наукові дослідження. А в іншому разі просто кращі науковці цієї країни цю премію використовують для того, аби переїхати в інші країни, де їх реально цінують.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Інно Романівно.

Герасимов Артур Володимирович, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ростиславу Павленку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ростислав Павленко. Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую, пане Олександрє.

Шановні колеги! Шановні українці! Звичайно, «Європейська солідарність» підтримуватиме цей проект постанови. Треба підтримувати наших науковців, вчених, вчителів, але не лише преміями. Бо якщо вірити сьогоднішньому виступу Володимира Зеленського, то виходить, що оці премії, звичайно, найкращим, звичайно, тим, хто потребує цього. Це все, що спромоглися для них зробити. А це в корені неправильно.

Колега тут уже говорила з приводу Державного бюджету, то хочу нагадати, що до проекту Державного бюджету на наступний рік у першому читанні всі члени Комітету з питань освіти, науки та інновацій запропонували додати

30 мільярдів гривень, і, на жаль, це не знайшло підтримки в бюджетному комітеті. Подивимося, що підготував Кабінет Міністрів до другого читання, але точно ці гроші потрібно додати, бо інакше виходить, що вчителям, лікарям, вченим та іншим ця влада забезпечує лише обіцянки.

Минулого року обіцяли лікарям по 20 тисяч гривень, зараз поновили цю обіцянку, а співробітники Міністерства охорони здоров'я говорять про те, що цю обіцянку можна буде досягнути, лише оптимізувавши кількість лікарів, тобто скоротити кількість лікарів, а тим, хто залишиться, виплатити обіцяні 20 тисяч гривень. От щоб не вийшло так само з учителями, з ученими, з викладачами, треба дуже відповідально поставитися до проекту Державного бюджету. Тому закликаю всіх завтра не тиснути просто бездумно зелені кнопки, а дуже добре порахувати і послухати «Європейську солідарність» та інших колег, які все-таки наполягатимуть на пріоритетах для країни – того, що ми не почули сьогодні у виступі Зеленського. То давайте в цій залі виправляти такі помилки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, з мотивів Євтушок Сергій Миколайович. Колтунович і депутатська група «Довіра», так?

ЄВТУШОК С.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина», Рівненщина. Шановні колеги, фракція «Батьківщина» всіляко вітає будь-які такі заохочення, що дають можливість стимулювати наших науковців. Фракція в повному складі голосуватиме за цей проект постанови.

Проте одразу хочу сказати, що нашими колегами було озвучено ряд проблем в освіті, заробітних плат наших учителів. Я також хочу торкнутися питання капітального будівництва, бо, на щастя, у нас декілька територіальних громад, областей, які мають демографічний приріст, де народжуються дітки. Але, на жаль, спостерігається така ситуація, коли ці дітки ходять до загальноосвітніх закладів у три зміни. Тут потрібно владі чітко розуміти: будувати школи, оновлювати матеріально-технічну базу і можливість здобувати базову освіту, що приведе до того, що ми матимемо науковців.

Фракція «Батьківщина» голосує «за».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Арешонков, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Шановний пане головуєчий, шановні колеги!

Безперечно, сьогодні всі звернули увагу на те, що у виступі Президента України Зеленського пролунала надзвичайно важлива тема підтримки розвитку української системи освіти і науки. Це важливо не лише з теоретичної точки зору, а були поставлені конкретні практичні завдання: збільшення заробітної плати, підтримка молодих науковців, всебічний розвиток української науки. Це завдання для нас усіх.

Тому, безперечно, депутатська група «Довіра» підтримує зараз цей проект постанови. Ми вимагаємо ретельний перегляд, увагу і підтримку як Національної академії наук, так і галузевих академій, їх наукових підрозділів, не шляхом механічного скорочення, а щоб була оптимізація розумна, збалансована. Увага українській науці!

Депутатська група «Довіра» підтримує цей проект постанови.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колтунович Олександр Сергійович. Будь ласка. І будемо голосувати. Запросіть, будь ласка, депутатів до залу.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановний Олександр Сергійовичу, шановні колеги! Фракція політичної партії «Опозиційна платформа – За життя» також підтримує цей проект постанови. Ми бачимо, що тут встановлено 60 розмірів прожиткових мінімумів для працездатних осіб станом на 1 січня – 67 науковців. У принципі це суттєва сума, яка, впевнений, піде на підтримку. Це перше.

Друге. Сьогодні дуже багато попередніх промовців уже казали, що підтримка науки, м'яко кажучи, нинішньою владою не корелюється з тими речами, які, наприклад, є в Державному бюджеті. Бо якщо ми переглядаємо проект бюджету на 2022 рік, який уже є і опублікований на сайті, той, що ми розглядатимемо завтра, йде врозріз з цими словами, які сьогодні лунали від представників комітетів.

Третє. Я постійно звертав увагу і звертатиму на той факт, що у вітчизняній науці ганебна ситуація. Перше – неповні, неоплачувані робочі дні, відсутність фонду оплати праці для елементарного покриття заробітної плати. Цього не повинно бути, якщо ми хочемо реально підтримувати науку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Сергійовичу.

Переходимо до голосування. Висновок комітету – прийняти в цілому.

Тому ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2020 рік» ([№ 6346](#)) у цілому. Прошу поставити на голосування.

«За» – 307.

Рішення прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

Переходимо до наступного питання порядку денного – проект Постанови «Про присудження щорічної Премії Верховної Ради України найкращим учасникам зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, за 2021 рік» ([№ 6254](#)).

Пропоную розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 245.

Рішення прийнято.

На трибуну для доповіді запрошується голова Комітету з питань освіти, науки та інновацій Сергій Віталійович Бабак – 4 хвилини від авторів та від комітету. Будь ласка.

БАБАК С.В. Шановні колеги, добрий день ще раз! Нагадаю, що в січні цього року ми започаткували премію для найуспішніших випускників шкіл, які склали найкращим чином зовнішнє незалежне оцінювання. У такий спосіб Верховна Рада прийняла рішення підтримати кращих учасників зовнішнього незалежного оцінювання, стимулювати дітей до отримання високого рівня знань у закладах загальної середньої освіти, продовження ними навчання в університетах України, а також підвищити престижність здобуття якісної освіти.

Ця премія присуджується зараз вперше, її отримають 30 юнаків і дівчат, які закінчили школу в поточному році, найкраще склали зовнішнє незалежне оцінювання з чотирьох предметів, до того ж отримали не менше ніж 790 балів, зокрема 200 балів за щонайменше один із цих навчальних предметів, а також вступили на навчання до українських університетів. Цікаво, що цьогоріч серед претендентів на премію є одна особа, яка набрала 200 балів з трьох предметів.

У 2021 році мінімальний сукупний бал, який набрали претенденти рейтингу на премію, становив 792, найвищий – 798. Кожен з цих 30 молодих людей отримає 100 тисяч гривень від Верховної Ради України. Думаю, що буде цікаво дізнатися, звідки ці талановиті випускники шкіл і до яких університетів вони вступили.

Отже, до списку претендентів потрапили молоді люди практично з усіх областей України, але найбільше зі Львова – вісім і з Києва – п'ять. Половина претендентів зі списку вирішили не залишатися навчатися вдома, а поїхали до найкращих університетів України: Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Українського католицького університету, Київського політехнічного інституту імені Ігоря Сікорського, Національного університету «Києво-Могилянська академія», Харківського національного університету радіоелектроніки та інших.

Так вийшло, що вдалося зберегти навіть гендерний паритет у списку найкращих і талановитих: 16 дівчат і 14 юнаків.

Я дуже радію з того, що талановита та перспективна молодь обрала спеціальності, які забезпечують розвиток економіки й її стабільність: це комп'ютерні

науки, інженерія програмного забезпечення, прикладна математика, прикладна фізика та наноматеріали.

Шановні колеги, усе це нам дарує надію на те, що наша країна має майбутнє, і це майбутнє буде в надійних і професійних руках. У свої 18 років ці діти вже зробили, справді, чимало і доклали багато зусиль для того, щоб стати найкращими. Для них це велика перемога. Давайте всі разом і підтримаємо їх на цьому шляху.

Комітет одностайно ухвалив рішення рекомендувати прийняти цей проект постанови за основу та в цілому.

Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Віталійовичу.

Будь ласка, прохання записатися на виступ від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Гринчук Оксана Анатоліївна, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ГРИНЧУК О.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Юлії Гришиній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гришина Юлія Миколаївна. Будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М. Шановні колеги, щойно голова комітету Сергій Віталійович сказав про те, що ми в цьому році вперше заснували Премію Верховної Ради України для дітей, які найкраще в цій країні склали ЗНО і вступили до українських закладів вищої освіти. Ці 30 дітей – це найкращі учні минулого навчального року. Ми й надалі всі разом мотивуватимемо наших дітей навчатися на такому високому рівні завдяки голосуванню, яке відбудеться зараз і яке, упевнена, підтримають представники всіх фракцій. 30 дітей, які найкраще склали ЗНО в цьому році, отримають премію у розмірі 100 тисяч гривень, і це достатньо достойна сума для кожного з цих дітей.

Ви знаєте, сьогодні виступав з цієї трибуни Президент України, і він сказав про те, що незалежна країна – це розумна країна, і нам ще багато треба зробити для освіти і науки. Але те, що вже зроблено, то, крім того, ми ще вперше запроваджуємо премії для наших науковців, вчених, дітей, учителів, збільшуємо їх розмір і кількість.

Крім цього, ми працюємо над збільшенням заробітних плат і стипендій. У цьому році вперше за багато років збільшено розмір стипендій. Ми збільшили заробітні плати нашим вчителям на 30 відсотків. До речі, із сьогоднішнього дня збільшується на 8,5 відсотка. Наступний рік, як сказав Президент України, стане

роком лікарів, а після цього буде рік вчителів. Наші вчителі вперше за багато років і десятиліть у нашій країні отримують достойну заробітну плату.

Крім того, ми розбудовуємо інфраструктуру...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юліє Миколаївно.

Князевич Руслан Петрович, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати право на виступ Софії Федині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кому, ще раз? Софія Романівна Федина. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р. Фракція «Європейська солідарність» підтримуватиме цей проект постанови, тому що ми вважаємо, що освіта наших дітей – це майбутнє нашої держави. Але в цьому контексті я хотіла б відзначити кілька неправдивих моментів, які зараз лунають.

Коли ми говоримо про відзначення учнів, то маємо добре пам'ятати, що за кожним учнем стоїть учитель. Учителя не треба нагороджувати під якусь конкретну дату, йому передовсім треба дати достойну зарплату. Я перепрошую, 8 відсотків підняття... А два роки неіндексації заробітних плат учителів? Це вже є великим недопрацюванням.

Те саме ми говоримо про загальний розмір зарплати вчителя. Вибачте, за 6 чи 9 тисяч гривень вижити важко, а ми хочемо, щоб учитель, справді, здійснював акт самопожертви задля того, щоб виховати надійне майбутнє для своєї держави.

Це саме стосується і викладачів, яким одна обов'язкова стаття в науковому виданні коштує набагато більше, ніж тримісячна зарплата невикладача.

Але також ми маємо порушувати питання про якість освіти як такої. У мене велике прохання до викладачів і вчителів, щоб усе-таки якість тих учнів, яких вони випускають, була передовсім. Бо в нас з'являються такі некомпетентні недолюдки, які не те що не розуміються на державницьких процесах, як зараз ті, що дорвалися до влади, але вважають, що їхній нігілізм і неуцтво – це єдине, що важливо і достойне для буття в нашій державі. Внаслідок через це ми маємо шалені проблеми у всіх сферах, до яких можна доторкнутися. Тому зараз відповідальність так само перед кожним із нас, колеги викладачі і колеги вчителі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Совсун Інна Романівна, фракція політичної партії «Голос». Будь ласка.

СОВСУН І.Р. Фракція «Голос». Шановні колеги, третій проект постанови поспіль, за яким ми присуджуємо премії, цього разу – найкращим випускникам школи.

Я пишаюся тим, що в Україні є люди, які здобувають хороші результати на зовнішньому незалежному оцінюванні, і вони, безперечно, заслуговують на повагу, на визнання й на підтримку. Проте разом з тим вони так само заслуговують на те, аби вчитися в хороших університетах. Тут у мене є велике питання до влади: а чи робимо ми достатньо для того, аби в цих дітей була можливість отримати хорошу освіту? Чи вони зможуть її отримати в сьогоднішніх, не до кінця реформованих, університетах?

Інше питання – яка кількість дітей, власне, може зреалізувати сьогодні себе в українській системі освіти? Так, у нас є найкращі учні, найкращі випускники школи. Але так само правдою є те, що в нас страшенно зростає нерівність у доступі до якісної освіти. Діти з бідніших родин, із сільської місцевості отримують гірший доступ до освіти. Ця ситуація стала ще страшнішою, ще складнішою зараз, у часи COVID-19, коли діти з бідних родин, із сільської місцевості взагалі втрачають можливість отримувати освіту. На жаль, влада не робить достатньо для того, аби їм цю можливість надати.

Ми почули від Президента дещо вигадану інформацію про закуплених 60 тисяч комп'ютерів для того, аби допомогти дітям здобувати освіту. По-перше, комп'ютерів закуплено не 60 тисяч, а щонайменше, у кращому випадку, третину від того, що сказав Президент. Але знаєте, що найцінічніше в цій фразі від Президента?.. Давайте подивимося на проект бюджету на наступний рік, який сьогодні нам розіслали і завтра буде голосуватися. Ви знаєте, що в бюджеті на наступний рік не закладено грошей на комп'ютери в принципі?

Скажіть, будь ласка, які пріоритети зараз у цієї влади? Чому ми чуємо одні заяви, а потім дивимося на бюджет – і там бачимо геть інші цифри?

Ось це не ті пріоритети, про які ми говорили, і не ті пріоритети, які озвучував Президент з цієї трибуни. Давайте, зрештою, говорити чесно і правильно визначати пріоритети, насамперед через державний бюджет.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Бурміч Анатолій Петрович, «Опозиційна платформа – За життя». Будь ласка.

БУРМІЧ А.П., член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Прошу передати слово Нестору Івановичу Шуфричу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нестор Іванович Шуфрич, фракція партії «Опозиційна платформа – За життя». Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, пане головуючий. Так, як і обіцяв, зараз хочу розібратися сам і, можливо, разом з вами, у тому державному заколоті, який, слава Богу, сьогодні не стався. По-перше, треба розібратися, а чи мав би він бути, чи це наслідок превентивного удару Президента під час прес-конференції? У мене тут виникає одне запитання: що мав на увазі Президент?

У медіапросторі всі знають (журналісти про це не раз писали) про дружні стосунки між Порошенком, Ахметовим і Яценюком. Що тут нового? Вони давно вже дружать, і це загальновідомо. Журналісти говорять, що почалася підготовка до (увага!) Майдану. Це також обговорювали і в кулуарах, і в сесійній залі, і про це говорили журналісти.

Отут у мене виникає суперечність і питаннячко. Майдан – це, виходить, державний заколот? А що ж тоді влада відзначає? Вшановуємо загиблих, то ми всі вшановуємо загиблих, але відзначають перший Майдан, другий Майдан. Так чому дивуватися? Ваші наступники відзначатимуть третій Майдан.

А якщо це державний заколот, то тоді давайте речі називати своїми іменами: що в 2014 році відбувся державний заколот, і ми не маємо права, щоб це повторилося. У незаконний спосіб відсторонили владу, і це не повинно повторитися. Навіть Янукович саме так зрозумів Президента – подав позов на відновлення себе на посаді Президента України у зв'язку з державним заколотом 2014 року. Так що, можливо, у нас зараз буде два президенти?

Шановні колеги, я дуже прошу вас бути відповідальними. Перед тим як когось у чомусь звинувачувати, зрозумійте, що ви є заручниками того, куди прийшли. Якщо Майдан – то Майдан, стадіон – так стадіон, а заколот – так заколот.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Несторе Івановичу.

Іван Григорович Кириленко з мотивів, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні друзі, свого часу американський Президент сказав дуже знакові слова: ми фінансуємо науку і освіту не тому, що ми багаті, а ми багаті саме тому, що ми фінансуємо освіту й науку.

Якщо ви звернули увагу на виборчі перегони у Сполучених Штатах Америки (чи парламентські, чи президентські), то тема науки й освіти обходиться. Це священна корова, там фінансування безмежне. Тому що люди дбають за людський капітал – за найдорожче, що є. Не спроста в десятку провідних університетів світу входить завжди шість-сім американських вузів. У нас фінансування всіх університетів дорівнює фінансуванню одного університету Західної Європи середньої руки. Тому рефреном тут лунало збільшувати фінансування саме там, де формується найцінніше – людський капітал. Завтра бюджет – подивимося.

Фракція «Батьківщина» голосує «за» і закликає голосувати «за».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Бакунець Павло Андрійович, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). «Християнське виховання є більшим добром, ніж усе інше добро світу», – писав митрополит Шептицький. Сьогодні найкращі українські виші, серед яких альма-матер Український католицький університет, гордяться тим, що в цьому році до них прийшли випускники зі значно вищими балами ЗНО, ніж минулого року. Сьогодні Львівщина гордиться, що найбільше претендентів на Премію Верховної Ради – 100 тисяч гривень – є саме з Львівщини.

Це означає, що ми повинні, дбаючи за учнів, дбати і за тих, хто їх навчає, – за вчителів, і за ті місця, де вони навчаються, – за школи. Тому треба збільшувати фінансування за програмою «Спроможна школа», НУШ, потрібно збільшувати фінансування за новою формулою розрахунку грошей нашим вчителям. Потрібно також дбати і за інклюзію.

Підтримуємо разом цей проект постанови. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Павле Андрійовичу.

Переходимо до голосування. Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про присудження щорічної Премії Верховної Ради України найкращим учасникам зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, за 2021 рік» ([№ 6254](#)) у цілому. Прошу голосувати.

«За» – 303.

Рішення прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

Переходимо до наступного питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав та свобод внутрішньо переміщених осіб» ([№ 4487](#)).

Пропоную розглянути це питання за скороченою процедурою. Поставте, будь ласка, на голосування.

«За» – 243.

Рішення прийнято.

До доповіді запрошується перший заступник голови Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин Максим Миколайович Ткаченко. Будь ласка, 2 хвилини.

ТКАЧЕНКО М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Шановні народні депутати, законопроект № 4487 спрямований на вдосконалення законодавчого регулювання реалізації прав та свобод внутрішньо переміщених осіб в Україні, зокрема, права на соціальний захист, житло, освіту тощо, а також закріплення на законодавчому рівні повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування, координацію та реалізацію державної політики з питань внутрішньо переміщених осіб.

Проектом закону пропонується внести зміни до Закону України «Про забезпечення прав та свобод внутрішньо переміщених осіб», якими уточнюється поняття «внутрішньо переміщених осіб»; скорочується термін прийняття рішення про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи з 15 до семи робочих днів; врегульовується питання права внутрішньо переміщених осіб на житло шляхом реалізації державних та місцевих програм, зокрема житла соціального і тимчасового призначення, надання низьковідсоткових кредитів для придбання житла; скасовується шестимісячний строк, на який відповідно до чинного законодавства внутрішньо переміщена особа забезпечується житлом для тимчасового проживання; визначаються повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування, координацію та реалізацію державної політики з питань внутрішньо переміщених осіб; вносяться зміни до строку можливої відсутності внутрішньо переміщеної особи за місцем проживання з 60 днів до шести місяців, а в разі наявності обґрунтованих причин – до дев'яти місяців.

Комітет вважає, що зауваження до законопроекту можуть бути враховані під час його доопрацювання до другого читання. За результатами розгляду комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав та свобод внутрішньо переміщених осіб» (№ 4487) прийняти у першому читанні за основу. Комітет також пропонує зменшити термін на подачу поправок до семи днів.

Просимо підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максиме Миколайовичу.

Від комітету також ви? Чи це і була доповідь? Максиме Миколайовичу, у вас виступ від комітету, так? Дякую. Добре.

Тоді записуємося на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти. Будь ласка.

Павленко Ростислав Миколайович, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М. Дякую. Прошу передати слово Ірині Геращенко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Геращенко Ірина Володимирівна, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

Будь ласка, Ірино Володимирівно, не блокуйте.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, безумовно, «Європейська солідарність» вітає той факт, що в порядку денному з'являються законопроекти про військове капеланство, про необхідність підтримки громадян, які перебувають на тимчасово окупованих територіях.

Наше обговорення зараз відбувається після виступу Зеленського, у якому він жодним словом не згадав, наприклад, про те, що Путін і Російська Федерація не виконали жодного пункту саміту в Нормандському форматі 9 грудня 2019 року. Досі закриті так широко прорекламовані й проанонсовані КПВВ на території Донецької та Луганської областей. Жодний з них сьогодні не працює через Російську Федерацію, а ми про це мовчимо.

Так само не виконано пункту, про який Зеленський і Ко так голосно з фанфарами розповідали, щодо допуску міжнародних гуманітарних місій, зокрема Міжнародного комітету Червоного Хреста, до в'язниць на окупованих територіях.

Водночас ганебно виглядає інформація про те, що українським розвідникам, які документували всі злочини путінського режиму, просто анулювали закордонні паспорти, і вони стали сьогодні рабами цього нового режиму, їх не випускають за кордон. А в цей час подільник в'язниці «Ізоляція» виїхав до Франції. І коли наші доблесні військові його якимось чином зловили, і він був затриманий, то зараз випустили із СІЗО і він десь гуляє по європах.

Тому насправді ключовим, зокрема і для громадян на окупованих територіях, які чекають там Україну і українську армію, залишається питання: а хто є «кротом» на Банковій, хто сьогодні підігрує Путіну? Хто підігрує цим планам про прямі переговори, які стануть насправді єдиним – зняттям санкцій з країни-агресора, коли за одним столом опиниться старий кадебіст і людина, яка намагається заглянути в очі Путіну і привести...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ірино Володимирівно.

Петьовка Василь Васильович, депутатська група...

Шахов Сергій Володимирович. Будь ласка.

ШАХОВ С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 114, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». Хотів би подякувати Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономній Республіці Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин, людям, які пережили також і горе,

і біду, які живуть сьогодні в мирній Україні, залишивши свої квартири, рідних на тій території. Це Максим Ткаченко, Руслан Горбенко, Дмитро Лубінець.

Вісім років війни – нарешті дійшли руки до тимчасово переміщених осіб. Люди бідкаються сьогодні безхатьками. Я проїхав все Запоріжжя, Харківщину, Луганщину, Донеччину, Полтавщину. Люди, які проживають сьогодні і виїхали з тих територій, – 1 мільйон 700 тисяч, залишилися сам на сам.

Держава приймає біженців з Афганістану. Треба допомагати. Проте 1 мільйон 700 тисяч людей з дітьми, які залишилися сьогодні сам на сам з бідною, – ніхто їм не міг допомогти.

До речі, сьогодні в країні ситуація складна не лише на кордонах, а й у середині держави, де працюють у Кабміні колаборанти, які не думають про людей.

Дякую комітету, який подав цей законопроект. Ми підтримуватимемо тимчасово переміщених осіб. Це українці, і я також з міста Стаханова, і також відчуваю ту біду людей, які сьогодні бідкаються і говорять, що їм потрібна допомога.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Володимировичу.

Фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», Цимбалюк Михайло Михайлович. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую. Фракція «Батьківщина». Шановний головуєчий! Шановні народні депутати! Справді, за інформацією Міністерства соціальної політики, понад 1,5 мільйона українців мають статус тимчасово переміщених осіб. Якщо говорити щодо їх соціального захисту, то цей законопроект вирішує багато тих питань, з якими стикаються ті особи, які проживають у різних областях України.

Насправді законопроект спрощує систему і не примушує цих людей ходити кабінетами бюрократичних перешкод. Саме цим законопроектом передбачається, що один раз особа отримує цю довідку і лише в разі шести місяців відсутності на тій чи іншій території, де вона тимчасово зареєстрована, ця довідка втрачає чинність. Більше того, ці особи мають право на соціальний захист. Якщо це особа пенсійного віку, то саме за цим тимчасовим місцем проживання має право отримувати пенсію. Якщо особа потребує інші соціальні послуги, вона також має право їх отримувати.

Дуже важливо, щоб такий закон набрав чинності, а ті люди, які діють на місцях від імені держави, добросовісно ставилися до своїх обов'язків і пам'ятали, що це громадяни України, які не від себе залежних обставин покинули місце, де проживали вони і їхні родини багато років.

Фракція «Батьківщина» голосуватиме за цей законопроект. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайле Михайловичу.

Мамка Григорій Миколайович, «Опозиційна платформа – За життя».
Будь ласка.

МАМКА Г.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).
Прошу передати слово Колтуновичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович. Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую, шановні колеги! «Опозиційна платформа – За життя», безумовно, підтримає цей проект закону. Ми йдемо на той крок, щоб підтримати внутрішньо переміщених осіб. Ми вважаємо, що необхідно не лише спростувати їм умови щодо реєстрації і таке інше, а й забезпечити, наприклад, право голосу. А ми знаємо, що наша партія виграла в апеляційному суді рішення щодо того, щоб призначити вибори на підконтрольних територіях Донецької і Луганської областей. Це важливе питання, і я все-таки чекаю від Ради постанови, щоб і далі підтримувати людей, які переїхали із непідконтрольних територій і проживають на підконтрольній території. Це перше.

Друге. Безумовно, підтримую ініціативу Президента, який сьогодні виступив, за прямі перемовини в рамках врегулювання конфлікту на Донбасі. А це передбачає, по-перше, комплекс заходів з виконання Мінських угод і, по-друге, щоб ми в цій Раді проголосували за проект постанови щодо виборів за українським законодавством за українські партії загалом і на підконтрольних, і на, головне, непідконтрольних територіях.

Третє – скасування економічної блокади Донбасу. Це дуже важливе питання. Як свідчать дані енергетичної кризи, без шахт Донецької і Луганської областей енергетичний сектор України перебуває у важкому становищі. А це означає, що скасування економічної блокади в цілому сприятиме відродженню енергетики України.

Четверте. Особливий порядок місцевого самоврядування, особливий статус і таке інше, усі ті заходи, які потрібні. Тому ми готові підтримувати такі ініціативи, які Донбас приведуть в Україну, а Україну на Донбас. Зокрема, ми підтримуємо і цей проект закону щодо прав та свобод внутрішньо переміщених осіб.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Сергійовичу.

З мотивів Тарас Петрович Тарасенко, депутатська фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ТАРАСЕНКО Т.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Це законопроект для півтора мільйона громадян України, які були дискриміновані протягом восьми років. Ми всі рівні. Вони, на жаль, опинилися в ситуації, коли були вимушені покинути свої території. Протягом восьми років вони не можуть знайти собі місця. Це перший проект закону, який лягатиме в основу стратегії забезпечення внутрішньо переміщеним особам рівності прав.

Отже, я прошу всіх підтримати його і скорочену процедуру. Ми повинні забезпечити їм належні умови проживання, забезпечити їх житлом на всій території України, особливо в Донецькій та Луганській областях, а також освітою, навчанням та роботою.

Я закликаю всіх ще раз підтримати цей законопроект і проголосувати його як можна швидше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тарасе Петровичу.

Усі виступили. Тоді переходимо до голосування. Висновок комітету: прийняти за основу. Є пропозиція скоротити строки. Це спробуємо зробити другим голосуванням.

Отже, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав та свобод внутрішньо переміщених осіб» ([№ 4487](#)) за основу. Прохання голосувати.

«За» – 304.

Рішення прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

Є пропозиція скоротити терміни. Тому відповідно до частини другої статті 116 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі пропозицій, поправок та підготовки до другого читання проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав та свобод внутрішньо переміщених осіб» ([№ 4487](#)).
Прошу голосувати.

«За» – 250.

Рішення прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах. Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення зміни до статті 7 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» щодо передачі цілісних майнових комплексів

державних пожежно-рятувальних підрозділів (частин) та іншого майна Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту» ([№ 3688](#)).

Шановні колеги, є необхідність обговорювати цей законопроект? Так. Тоді ставлю пропозицію розглянути це питання за скороченою процедурою.

«За» – 228.

Рішення прийнято.

До слова запрошується заступник міністра внутрішніх справ Драп'ятий Богдан Євгенович. Будь ласка.

ДРАП'ЯТИЙ Б.Є., заступник міністра внутрішніх справ України. Добрий день, шановний Голово, шановні народні депутати! На ваш розгляд пропонується проект Закону «Про внесення зміни до статті 7 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» щодо передачі цілісних майнових комплексів державних пожежно-рятувальних підрозділів (частин) та іншого майна Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту» (№ 3688), поданий Кабінетом Міністрів України.

Відповідно до статей 62 та 63 Кодексу цивільного захисту України в населених пунктах, де немає пожежно-рятувальних підрозділів, органи місцевого самоврядування за погодженням з Державною службою надзвичайних ситуацій створюють пожежно-рятувальні підрозділи для забезпечення місцевої та добровільної пожежної охорони.

На цей час до сфери управління Державної служби надзвичайних ситуацій належить нерухоме та окреме індивідуально визначене (рухоме) майно, яке не використовується і не планується до використання в органах та підрозділах цивільного захисту за призначенням і може бути передано до комунальної або спільної власності територіальним громадам для забезпечення повноцінної діяльності за призначенням пожежно-рятувальних підрозділів місцевої та добровільної пожежної охорони.

У зв'язку з цим проектом пропонується законодавчо доповнити перелік об'єктів державної власності, що передаються безоплатно з державної в комунальну власність, цілісними майновими комплексами пожежно-рятувальних підрозділів (частин), іншим нерухомим та рухомим майном.

Прийняття проекту закону буде ваговим кроком у бік створення центрів безпеки в об'єднаних територіальних громадах та дасть можливість забезпечити пожежно-рятувальні підрозділи місцевої та добровільної пожежної охорони відповідним майном, що у свою чергу сприятиме створенню нових місцевих пожежних команд у територіальних громадах. У такий спосіб збільшиться відсоток вчасного прибуття до місця надзвичайної ситуації відповідних пожежно-рятувальних підрозділів та в цілому підвищиться ефективність добровільних пожежних дружин.

Дякую за увагу. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Богдане Євгеновичу.

До слова запрошується співдоповідач – голова Комітету з питань економічного розвитку Наталуха Дмитро Андрійович.

НАТАЛУХА Д.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, колеги. Дякую шановному автору. Якщо коротко, цей законопроект насправді про достатньо просту річ. Ми говоримо про передачу з державної в комунальну власність різних цілісних майнових комплексів державних пожежно-рятувальних підрозділів і частин, іншого нерухомого та окремо індивідуально визначеного рухомого майна.

Це робиться для того, щоб надати об'єднаним територіальним громадам можливість цією власністю гнучкіше, скажімо так, розпоряджатися, утримувати і забезпечувати її належне користування.

Варто зазначити, що Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України не заперечує щодо можливості прийняття цього законопроекту.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету зазначає, що законопроект не має впливу на показники бюджету.

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу дійшов висновку, що положення цього законопроекту регулюються на рівні національного законодавства країн – членів ЄС.

Комітет з питань антикорупційної політики зазначає, що законопроект відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

Враховуючи всі ці висновки, звісно, що Комітет з питань економічного розвитку дійшов висновку щодо можливості підтримати і за результатами розгляду рекомендувати Верховній Раді України прийняти його в першому читанні за основу, але якщо буде на це воля залу і згода всіх фракцій парламенту, то ми точно не заперечуватимемо стосовно прийняття його в цілому.

Дякую, колеги. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Андрійовичу.

Шановні колеги, є необхідність обговорити це питання? Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Слово надається народному депутату України Кубіву Степану Івановичу, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

КУБІВ С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане Голово, прошу передати слово пану Ар'єву. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Ар'єв. Будь ласка.

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, шановні громадяни! «Європейська солідарність» голосуватиме за цей законопроект, і зараз я вам поясню чому.

Йшовши вранці на роботу до Верховної Ради, я на початку Банкової побачив пожежний автомобіль, хоча пожежі там не було. Ні, я розумію, що, можливо, на Банковій у когось щось підгоріло, але це гаситься точно не за допомогою пожежного автомобіля.

Проте якщо ми сьогодні бачимо, що заради того, що хтось боїться чогось, просто паніка, і ставлять через це пожежний автомобіль на Банкову, хоча він потрібен там, де, не дай боже, щось горить, то це використання державних ресурсів для того, щоб виконувати забаганки вищих посадових осіб. Якщо ми передаємо пожежні частини з державної власності в комунальну, то, можливо, мери не виконуватимуть забаганки тих, хто злякався людей, які можуть зараз прийти, і ту брехню, яку ми сьогодні чули з цієї трибуни від Президента України, не прийняти і покритикувати.

До речі, тут є заступник міністра, може, він пояснить, яким чином вертольоти ДСНС були використані для того, щоб возити вищих державних посадових осіб замість Державного авіапідрприємства «Україна», це також цікаво? Коли ми, нарешті, приймемо рішення про те, що ДСНС, їхні структури, їхнє майно буде в комунальній власності, то мери не прогинатимуться так, як прогинається сьогодні Міністерство внутрішніх справ. Тому ми за цей законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Літвінову Олександрю Миколайовичу, фракція політичної партії «Слуга народу».

ЛІТВІНОВ О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 178, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олексію Мовчану.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Мовчан. Будь ласка.

МОВЧАН О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 150, Полтавська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Добрий день, шановні колеги! Дуже важливий законопроект насамперед для наших громад, це наступний крок до ефективної та реальної децентралізації. Законопроект дуже короткий, у ньому йдеться про те, щоб за Законом «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» можна було передавати, зокрема майно,

яке не використовується ДСНС для своїх функцій. Натомість органи місцевого самоврядування, отримавши це майно, зможуть ефективніше в цілях громади ним користуватися. Це підвищить швидкість дістання пожежних машин, пожежників до місць пожеж і відповідно локалізації таких ситуацій.

Тому прошу всіх підтримати дуже важливий законопроект, насамперед для органів місцевого самоврядування і наших виборців.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народній депутатці Совсун Інні Романівні, фракція політичної партії «Голос».

Клименко Юлія Леонідівна. Будь ласка.

КЛИМЕНКО Ю.Л., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Ми, безумовно, підтримуємо цей законопроект, він правильний. Хочу звернути увагу на те, що такої кількості майна у державній власності, зокрема у Фонді держмайна України, що розташовані в ОТГ, у наших громадах, дуже багато. Простоюють цілі підприємства посеред ОТГ у центрі міст, з якими не можна нічого зробити, фактично банкрути. Але ані управління, ані користування цими землями громади не мають.

Один з таких прикладів, який я бачила нещодавно на свої очі, – це Стрийський насінневий завод, який займає 100 гектарів у центрі міста, абсолютно не використовується і з давно вже заваленими будівлями. Тому давайте будемо не лише про пожежні станції говорити, а також про все інше.

Проте хотіла б ще сказати. Пам'ятаю реформу профтехосвіти. Ми бачимо реформу інституційного догляду і передачі різного роду санаторіїв, інтернатів громадам. Вони часто не можуть їх утримувати. Тому така реформа повинна проводитися не лише з передачею майна і всієї відповідальності в громади, а зокрема, з передачею фінансових ресурсів і забезпечення насамперед наших пожежників, деесенесників формою, рятувальними батутами, машинами, вертольотами та всім іншим. Громади не зможуть цього забезпечити. Тому або ми їм дамо гроші, або давайте передамо екіпірованих пожежників, які завжди будуть у безпеці, бо люди працюють за копійки і фактично рятують нам життя.

Тому звертаю вашу увагу, що передача цих об'єктів до громад повинна, безумовно, бути, але має бути доповнена бюджетними і повністю екіпірованими деесенесниками.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народній депутатці України Скороход Анні Костянтинівні, депутатська група «Партія «За майбутнє».

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, здавалося б, дуже маленьке питання, ще і в умовах децентралізації, логічно передати все з державної в комунальну власність. Але виникає запитання. Ми передаємо пожежно-рятувальні підрозділи та інше майно Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту в комунальну власність. А скажіть, будь ласка, за які кошти і за чий рахунок вони обслуговуватимуться? Бо ми можемо передати все, що завгодно, але громади не зможуть це витягувати матеріально. Тому треба спочатку забезпечити їм так само передачу і фінансової частини, необхідно передбачити в бюджеті фінансування цих частин саме у громадах.

Я як депутат-мажоритарник можу навести наприклад. У громаді є районна лікарня. Одна громада оплачує, обслуговує цю лікарню, а користуються нею не одна громада, а декілька. Але питання щодо фінансування іншими громадами не порушується і не передбачене. Тут буде така сама ситуація.

Тому з одного боку, у нас децентралізація і ми, справді, маємо передавати це майно, землі і таке інше, а з другого боку, дуже гостро стоїть питання, хто все це фінансуватиме і за рахунок чого все це утримуватиметься громадами.

Тому депутатська група «Партія «За майбутнє» утримається від голосування в першому читанні. Вважаємо, що спочатку треба вирішити фінансову складову таких передач.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Євтушок Сергій Миколайович, фракція «Батьківщина». Потім Шахов, Шуфрич. Після цього переходимо до голосування.

ЄВТУШОК С.М. Фракція «Батьківщина», Рівненщина. Шановні колеги, сама філософія децентралізації в принципі передбачає можливість передати все, що є, на місця, в управління територіальним громадам. Але ця ж філософія також передбачає відправлення фінансового ресурсу, яким можна осучаснювати, робити ремонти (капітальні, поточні) тих самих об'єктів, які можуть передаватися в управління в територіальні громади.

Тому фракція «Батьківщина» категорично заперечує щодо голосування цього законопроекту в цілому. Ми готуватимемо поправки і будемо говорити про те, що разом із передачею об'єктів, якими вони не були б: чи це пожежно-рятувальні об'єкти наших пожежних частин, чи інші об'єкти, потрібно передавати і фінансовий ресурс, аби дати можливість місцевим керівникам нормально осучаснювати, робити ремонти цих об'єктів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Сергію Шахову... *(Шум у залі)*. Спочатку Шахов, а потім Шуфрич.

Добре. Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, пане Голово. Шановні колеги, я займався цим питанням на посаді міністра з питань надзвичайних ситуацій і мріяв про те, щоб було, дійсно, забезпечено мережу частин пожежної охорони та рятувальників при муніципалітетах і місцевих радах. Але розумів, що, передаючи майно без фінансування, ми ризикуємо, що це майно потім буде використано в іншому напрямі і скоротиться, і так дуже мала кількість частин пожежної охорони та рятувальників.

Тому прошу зараз цей законопроект повернути на доопрацювання, і без фінансування, без цільової субвенції не можна приймати таких рішень. А загони треба збільшувати.

Наостанок. Нам треба зараз повертати до системи МНС вкрадене майно, насамперед Прилуцький завод протипожежної техніки «Пожмашина», який був найбільшим у Європі, і ми його відновили, він працював. А потім його, на жаль...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Шахову Сергію Володимировичу. Після цього переходимо до голосування.

Будь ласка, Шахов.

ШАХОВ С.В. Депутатська група «Довіра» підтримуватиме цей законопроект, але хотів би зазначити головне. На Донбасі, у Донецькій, Луганській областях, з 2015 року оголошено надзвичайний стан і досі не створено системи раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення, через що згоріли 16 людей живцем, 800 будинків, завдано збитків на 22 мільярди гривень. Ніхто з губернаторів, голова військово-цивільної адміністрації не відповів, кримінальне провадження не було порушено.

Звертаюся до Генерального прокурора негайно порушити кримінальне провадження і розслідувати. Бо він витрачає сьогодні мільярди на будинки, яких не існує, – по 68 мільйонів гривень, це в Рубіжному, Кременському районі, на школи...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення, прошу зайняти ваші місця.

Я спочатку поставлю пропозицію – за основу, а потім переговоримо: якщо буде можливість в цілому, то будемо в цілому, якщо ні, то скоротимо строки *(Шум у залі)*.

У цілому? Ну, подивимося, якщо ніхто не буде заперечувати. У цілому – ні, заперечують. Тоді будемо скорочувати строки. Дякую.

Ставлю на голосування пропозицію комітету про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до статті 7 Закону України «Про передачу об’єктів права державної та комунальної власності» щодо передачі цілісних майнових комплексів державних пожежно-рятувальних підрозділів (частин) та іншого майна Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту» ([№ 3688](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу голосувати.

«За» – 267.

Рішення прийнято.

Шановні народні депутати, відповідно до частини другої статті 116 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі пропозицій і поправок та підготовки до другого читання проекту Закону «Про передачу об’єктів права державної та комунальної власності» щодо передачі цілісних майнових комплексів державних пожежно-рятувальних підрозділів (частин) та іншого майна Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту» ([№ 3688](#)).

Готові голосувати? Прошу голосувати.

«За» – 225.

Рішення не прийнято.

Дивно. Усі так розказували, наскільки важливий законопроект для наших територіальних громад. Добре.

Наступне питання порядку денного – проект Постанови «Про призначення позачергових виборів Добропільського міського голови Покровського району Донецької області» ([№ 5806](#)).

Є пропозиція розглянути це питання за скороченою процедурою (*Шум у залі*). Я запропоную це.

«За» – 238.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, може, розглянемо це питання без обговорення? (*Шум у залі*).

Лише від «Європейської солідарності» просять виступити. Давайте тоді дамо 2 хвилини. Хто бажатиме від «Європейської солідарності»?

Артур Володимирович, будь ласка. А, Князевич. Будь ласка, Руслане Петровичу... (*Шум у залі*). І ви – 1 хвилина. Добре. Усе. Потім переходимо до голосування. Дякую.

Князевич Руслан Петрович – 2 хвилини і Колтунович – 1 хвилина.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую, Руслане Олексійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Секунду! Я продовжую засідання на 15 хвилин.
Будь ласка, Руслане Петровичу.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Уже всім стало очевидно, що та практика, яка була запроваджена два роки тому, коли в нас позачергові вибори проводяться лише двічі на рік, є хибною і неприйнятною для наших виборців. Люди позбавлені протягом півроку можливості обирати відповідні органи місцевого самоврядування. Тому зараз найкращий час відмовитися від такої практики і перейти до того, як робилося раніше, – за першої нагоди призначати позачергові вибори. Тим паче що із сьогоднішньої промови Президента стало зрозуміло: ці вибори, які ми сьогодні призначаємо, уже останні, які будуть справжніми виборами в Україні. Надалі є бажання ввести електронне голосування, яке дуже успішно було апробовано два місяці тому під час виборів до Державної Думи Російської Федерації. Нагадаю, що в результаті жоден демократичний кандидат навіть не набув права бути обраним до Державної Думи по мажоритарному округу.

Тим гарячим головам, які зараз готують відповідний законопроект і хочуть невдовзі його внести до Верховної Ради, я хочу нагадати, що українці не потерплять можливості позбавити їх права голосу. І тих, хто внесе такий законопроект і буде за нього голосувати, винесуть не лише із влади, а й з України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Колтунович, 1 хвилина. Будь ласка. після цього переходимо до голосування. Друзі, ми так домовилися. У нас ще один законопроект про вибори.

Добре, 1 хвилина – Лозинський, ще 1 хвилина – Шахов, і все.
Будь ласка, Колтунович, 1 хвилина.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Шановний Руслане Олексійовичу, ми підтримаємо і законопроект № 5806, і законопроект [№ 6226](#) – що стосується Одеської області. Проте в нас виникає раціональне запитання: чому ми підтримуємо, наприклад, вибори Добропільського міського голови Покровського району Донецької області, при цьому не підтримуємо вибори, щоб вони відбулися у 18 ОТГ на території Донецької, Луганської областей? У нас немає виборів до Донецької та Луганської обласних рад. Це абсурдно – голосувати сьогодні законопроект № 5806 без постанови, яка в принципі є фундаментальною для цих регіонів.

Повторюся, наша партія відстояла в апеляційному суді, ми виграли апеляцію. Ви зобов'язані проголосувати наш проект Постанови про призначення виборів на території Донецької і Луганської областей на підконтрольних територіях.

Тому ми також, підтримуючи цих два проекти постанов, наполягаємо на тому, щоб розглянути також проект постанови про призначення виборів 18 ОТГ для 500 тисяч виборців.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Шахов Сергій Володимирович. Після цього Лозинський – 1 хвилина. Аліна Загоруйко – 1 хвилина. Усім по 1 хвилині.

Будь ласка, Шахов.

ШАХОВ С.В. Луганщина, депутатська група «Довіра». Повністю підтримую слова Колтуновича, що сьогодні всередині країни відбувається колаборантська гра чиновників, які повністю грабують ОТГ, де не провели виборів по Донецькій, Луганській областях, вкравши мільйони голосів у виборців і порушивши конституційне право людини в нашій державі, прикриваючись щитом війни, через який чиняться контрабанда, грабування, прикриття збитків на мільярди гривень.

На жаль, жодного кримінального провадження не було порушено проти цих негідників, які грабують Україну, кожного українця, який сплачує податки, тоді коли всі пенсіонери голодують... Я проїхав увесь Донбас, люди передають привіт і парламенту, і Кабміну, і Офісу Президента щодо того, що сьогодні говорять про 6 тисяч гривень пенсії, коли вони бідкуються і отримують по 1 тисячі 754, і не можуть своє конституційне право...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Лозинський Роман Михайлович. Після нього Загоруйко Аліна Леонідівна. І переходимо до голосування.

Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Пане головуєчий, я звертаюся до вас. У парламенті депутат кожної фракції, групи має рівне право на виступ і представлення своєї позиції. Давайте не пропонувати такої ганебної практики, що хтось викрикнув – і отримав 2 хвилини, хтось викрикнув тихіше – і отримав 1 хвилину, а хтось не викрикнув – і не виступає. Або ми маємо консенсус і благородний намір рухатися за порядком денним (ми його вітаємо, не наполягаємо на виступах), але якщо ви даєте виступ одній фракції, то повинні запустити абсолютно регламентну процедуру. За скороченою – так за скороченою, за повною – отже, за повною. Але не може одна фракція виступати 2 хвилини, інша – 1 хвилину, а інші не виступати. Або є обговорення, або є консенсус рухатися за порядком денним.

А що стосується розгляду цього питання, ми його абсолютно підтримуємо, тому рухаємося за порядком денним.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Загоруйко Аліна Леонідівна. Будь ласка.

ЗАГОРУЙКО А.Л., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Ви бачите зараз з обговорення, наскільки актуальну тему зачеплено сьогодні. Я от ношу матеріали, які стосуються цього питання, в мене вже папка затерлася, вона вже порвалася, тому що ми засідання в засідання не доходимо до питання виборів, а це питання забезпечення місцевого самоврядування на місцях.

Колеги, отже, Комітетом з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування на своєму засіданні ще 14 липня було ухвалено рішення щодо призначення позачергових виборів Добропільського міського голови Покровського району Донецької області. Міський голова звернувся з особистою заявою про складення ним повноважень голови за власним бажанням.

За результатами розгляду питання комітет ухвалив висновок: рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 30 частини першої статті 85 Конституції України, частини першої статті 5, частини третьої статті 194, частини першої статті 195 Виборчого кодексу України призначити позачергові вибори Добропільського...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Аліно Леонідівно.

Шановні колеги, прохання підготуватися до голосування. Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про призначення позачергових виборів Добропільського міського голови Покровського району Донецької області» ([№ 5806](#)) у цілому з урахуванням пропозицій комітету.

Готові голосувати? Прошу голосувати.

«За» – 296.

Рішення прийнято.

Я продовжив пленарне засідання на 15 хвилин, тому наступне питання – проект Постанови про призначення позачергових виборів Успенівського сільського голови Білгород-Дністровського району Одеської області» ([№ 6226](#)).

Пропоную розглянути це питання за скороченою процедурою.

«За» – 248.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, дивіться, знову-таки мене зараз звинуватять. Ми проголосували скорочену процедуру, тому, будь ласка, запишіться на виступи: два – за, два – проти. Хто не хоче, той не виступає. Але я дуже прошу, щоб ми вклалися і до 14 години 15 хвилин проголосували.

Будь ласка, запишіться на виступи: два – за, два – проти.

Слово надається народному депутату В'ятровичу Володимирі Михайловичу, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

В'ЯТРОВИЧ В.М. Прошу передати слово Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Гончаренко.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Фракція «Європейська солідарність». Звичайно, ми підтримуємо право людей обрати собі сільського голову. Це важливе питання, і ми зараз всі маємо проголосувати.

Хочу нагадати нашій владі й монобільшості про те, що вибори є наріжним каменем взагалі демократичного суспільства. Тому прошу прибрати оці «шаловливі» руки від питань щодо перенесення термінів виборів до Верховної Ради. Ми вже чуємо на прес-марафоні, після проведення якого в нас знижується курс гривні, падають українські цінні папери, що ми хочемо перенести на 2024 рік вибори парламенту, що декому вже дуже добре сидиться на цих місцях і треба це робити далі й далі. Не треба, друзі. Потрібно йти на вибори – це перше.

Друге. Ми чуємо заяви про те, що давайте зробимо електронне голосування. Я хочу нагадати всім, що електронне голосування поки є в одній країні – Естонії. А ще є одна країна, яка на місцевих виборах «катає» цю схему, ця країна називається Російською Федерацією. Ми всі бачили, що вони там коїли і як робили. Для них електронні вибори перетворилися на головне джерело фальсифікацій.

Тож не треба переймати поганий досвід і намагатися його використати. Бо ми розуміємо, що ви дуже переживаєте, побачивши останні рейтинги, що влада вже навіть не на першому місці, а на першому місці вже опозиція в державі. Ви думаєте, як відтягнути вибори, як сфальшувати, як ще щось зробити. Навіть не думайте про це.

Народ України визначає українську владу. Так було, так є і так буде. Ми здатні захистити право народу обрати собі і парламент, і Президента.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці Устіновій Олександрі Юріївні, фракція політичної партії «Голос».

УСТІНОВА О.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, мені соромно дивитися, як замість того, щоб обговорювати ті питання, на які ви записуєтеся, ви це використовуєте для політиканства зараз у Верховній Раді.

Ми могли б проголосувати ще кілька проектів постанов і важливі законопроекти, а робимо те, що просто записуємося на виступи, щоб займатися самопіаром і збирати лайки.

Ми будемо голосувати «за». Давайте голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату України Бужанському Максиму Аркадійовичу, фракція політичної партії «Слуга народу».

БУЖАНСЬКИЙ М.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Аліні Загоруйко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Аліна Загоруйко. Будь ласка.

ЗАГОРУЙКО А.Л. Шановні народні депутати, не забиратиму багато вашого дорогоцінного часу. Як і попереднє питання, так і це питання було порушено у зв'язку з особистою заявою про складання повноважень голови за власними бажаннями.

У разі якщо всі документи відповідають вимогам закону, висновок комітету може бути один – призначити вибори. Тому в обох випадках комітет рекомендував призначити вибори на 27 березня 2022 року, прийнявши відповідний проект постанови Верховної Ради України в цілому. Прошу вас підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Аліно Леонідівно.

Шуфрич Нестор Іванович, фракція політичної партії «Опозиційна платформа – За життя». Будь ласка, Несторе Івановичу.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановні колеги, у нас вже давно немає сільських голів, уже голови ОТГ, так.

Крім того, хочу нагадати, старости в нас вже були. Зараз, колеги, прошу вас підтримати цей законопроект і якнайшвидше піти працювати в комітети, там уже чекають запрошені.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Несторе Івановичу.

Шановні колеги, слово надається ще Шахову Сергію Володимировичу, а після цього переходимо до голосування.

Будь ласка, підготуйтеся до голосування.

ШАХОВ С.В. Луганщина, депутатська група «Довіра». Шановні колеги, скажіть, будь ласка, а що таке демократія? Демократія – це коли людина може за конституційним правом проголосувати за того, кого хоче бачити на посаді голови, народного депутата. Нас обирали демократичним шляхом. Нас обирали для того, щоб ми говорили те, що хочуть сьогодні почути і відчути люди – хоча б трішечки тепла. Коли ми сидимо в цій теплій залі, люди голодують.

До 15 листопада діти не ходили до шкіл і дитячих садочків, тому що не могли підписати контракти з НАК «Нафтогазом України» на газ.

Чи Шахов не може про це сказати? Може. Те, що сьогодні 2 мільйони людей на межі бідності, за статистикою ООН, голодують в Україні, у найбагатшій державі світу, тому що 10 мільйонів людей кинуті напризволяще і сьогодні не отримують навіть належної заробітної плати, щоб купити собі хліба або пігулок. Тому будемо говорити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, усі висловилися, усі задоволені.

Тому, з вашого дозволу, ставлю на голосування пропозицію комітету про прийняття проекту Постанови «Про призначення позачергових виборів Успенівського сільського голови Білгород-Дністровського району Одеської області» ([№ 6226](#)) у цілому.

Готові голосувати? Прошу голосувати.

«За» – 280.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

Пленарне засідання Верховної Ради України оголошується закритим. Завтра ми продовжимо роботу о 10 годині.

Дякую.